

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»

Анотований каталог

XVII обласної виставки

**«ОСВІТА КИЇВЩИНИ:
ТВОРЧІ ЗДОБУТКИ, ПЕРСПЕКТИВНІ
ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ ТА ТЕХНОЛОГІЇ»**

Біла Церква
2016

ББК 74.204.

*Рекомендовано науково-методичною радою
КВНЗКОР «Академія неперервної освіти»
(протокол № від року)*

Анотований каталог XVII обласної виставки «Освіта Київщини: творчі здобутки, перспективні педагогічні ідеї та технології» / за заг. ред. І.Г. Осадчого. – Біла Церква: КВНЗКОР «Академія неперервної освіти», 2016. – 124 с.

Редакційна колегія:

Літературне редактування: Світлана Мірошник.

Укладачі: Апостолова Г.В., Башенко О.І., Бичевська Л.В., Бобкова О.С., Боярчук О.І., Вихрестенко Ж.В., Гаврилюк В.Ю., Гребенчук Т.О., Гудима В.М., Дишлева І.М., Дерій О.В., Дем'яненко О.О., Довгань А.І., Дубровіна І.В., Зініченко Л.В., Кабан Л.В., Ковальова С.В., Ковровський І.Г., Корж Т.М., Крупа А.В., Крупа Ю.В., Кірнасівська Р.В., Маковкіна Н.О., Матушенко Т.А., Мірошник С.І., Микитюк Л.М., Нечипорук Н.І., Полішук О.М., Пількевич О.Д., Плівачук К.В., Раш О.В., Седеревічене А.О., Совенко В.В., Ткаченко Л.П., Татаринцев О.В., Часнікова О.В., Федорчук В.А.

Матеріали каталогу презентують напрацювання освітян області щодо модернізації змісту освіти та вдосконалення навчально-виховного процесу відповідно до сучасних тенденцій розвитку освітньої галузі. Представлено навчально-методичні посібники, авторські та адаптовані програми, електронні навчально-методичні комплекси, методичні розробки, у яких розкрито творчі підходи до розв'язання актуальних проблем навчально-виховного процесу.

Авторами презентованих матеріалів є працівники КВНЗКОР «Академія неперервної освіти», методичних кабінетів, науково-методичних центрів районних (міських) відділів, управлінь освіти і науки, керівники та педагогічні працівники дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних навчальних та інтернатних закладів, практичні психологи, соціальні педагоги.

Адресовано керівникам, педагогічним і методичним працівникам навчальних закладів та освітніх установ, науково-педагогічним працівникам закладів післядипломної педагогічної освіти.

© КВНЗКОР «Академія неперервної освіти»,
2016

ЗМІСТ

Організація та зміст навчально-виховного процесу.	4
Дошкільна освіта.	6
Початкова освіта.	19
Гуманітарна освіта.	36
<i>Українська мова і література.</i>	36
<i>Іноземні мови.</i>	42
<i>Світова література.</i>	44
Суспільствознавча освіта	46
<i>Історія</i>	46
<i>Київщинознавство</i>	47
Природничо-математична освіта.	49
<i>Математика.</i>	49
<i>Економіка</i>	50
<i>Інформатика.</i>	50
<i>Географія.</i>	53
<i>Хімія.</i>	57
<i>Фізика.</i>	58
<i>Біологія та основи здоров'я</i>	59
Художньо-естетична освіта.	60
Трудове навчання.	62
Безпека життєдіяльності.	63
Виховна робота.	64
Психологічна служба, соціальний захист дітей та молоді . . .	66
Позашкільна освіта	68
Бібліотечна справа.	77
Спеціальна педагогіка	78
ОШППД	83

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

Шарапа Валентина Григорівна

**Гірська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Бориспільської районної ради**

Шляхами українських особистостей...: збірник краєзнавчих матеріалів

Близько 10 років у Бориспільському районі на базі районного методичного кабінету функціонує творча група «Шляхами видатних синів і дочок України». Педагогічні працівники навчальних закладів мандрують Україною, ознайомлюючись з історичними місцями, пов'язаними з життям і творчістю видатних українців.

Пропоноване видання – невеликий звіт про найцікавіші подорожі, проілюстровані підготовленими освітянами-екскурсантами історичними нарисами, спогадами і світлинами.

Рекомендовано керівникам і педагогам навчальних закладів.

Мандровний Олександр Миколайович

Міський методичний центр відділу освіти виконавчого комітету Славутицької міської ради

Методичні рекомендації щодо написання матеріалів педагогічного досвіду

Представлена послідовність написання матеріалів педагогічного досвіду, які готуються як творчі проекти для курсів підвищення кваліфікації або для представлення на педагогічній виставці. Указано на типові помилки, можливі в оформленні текстів, дано рекомендації щодо їх усунення. У роботі розглянуто питання стилю тексту, редагування його окремих частин, урахування психологічних особливостей сприйняття та розуміння друкованого тексту.

Рекомендовано вчителям усіх спеціальностей, а також працівникам методичних служб закладів та установ системи освіти.

Михайленко Оксана Василівна

**Дошкільний навчальний заклад № 7 «Берізка»
м. Переяслава-Хмельницького**

**Науково-методична роботи з педагогами дошкільного
навчального закладу: методична розробка**

У виданні вміщено матеріали з досвіду роботи вихователя-методиста щодо організації та змісту науково-методичної роботи з педагогами дошкільного навчального закладу. Досвід вміщує цілісну систему заходів, спрямованих на підвищення кваліфікації та професійної майстерності педагогічних працівників, розвиток їх творчого потенціалу.

У додатках подано модель науково-методичної роботи, паспорт методичного кабінету, перспективний план розвитку дошкільного навчального закладу, зразок довідки моніторингового дослідження рівня професійної компетентності вихователів, звіт про впровадження дослідно-експериментальної роботи регіонального рівня, річний план роботи, плани творчих груп тощо.

Адресовано вихователям і завідувачам ДНЗ.

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Назаренко Олена Анатоліївна

**Дошкільний навчальний заклад (центр розвитку дитини)
«Росинка» Вишневої міської ради Києво-Святошинської
райдержадміністрації**

**Варіативність використання нетрадиційного обладнання у
фізкультурно-оздоровчій роботі з дошкільниками:
методична розробка**

У досвіді роботи представлено систему роботи з фізичного виховання дітей на основі використання нетрадиційного спортивного обладнання та вміщено додатки: конспекти фрагментів занять, добірку розробок спортивних свят та розваг, ігри, матеріали для роботи з батьками й педагогами (консультації, поради, рекомендації)

Рекомендовано педагогам дошкільних навчальних закладів, батькам.

Циба Оксана Юріївна

**Ставищанський дошкільний навчальний заклад № 2
«Золота рибка»**

**Українська народна іграшка як засіб морально-етичного
виховання дітей дошкільного віку: методична розробка**

У матеріалах досвіду – історичні відомості про розвиток іграшкового промислу в Україні, класифікація українських народних іграшок; методичні рекомендації щодо використання іграшки в морально-етичному вихованні дітей. Серед додатків – таблиці основних елементів розпису та матеріали про різні види народних іграшок, конспекти занять, свят, розваг, ігри; критерії оцінювання компетентності дітей щодо знань іграшки; система консультацій для педагогів (зокрема про керамічні іграшки); матеріали для роботи з батьками; проект «Народні промисли України», презентації «Народна іграшка – щире золото світу», «Художньо-естетичний розвиток дітей засобами народної іграшки»; художні твори про народні іграшки тощо.

Матеріали адресовано педагогам дошкільних навчальних закладів, батькам.

Чечель Олена Іванівна

**Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Даринка»
Боярської міської ради Києво-Святошинської
райдержадміністрації**

**Використання інтерактивної дошки Elite Panaboard у роботі
з дітьми дошкільного віку: методична розробка**

Представлено методичні рекомендації для вихователів дошкільних навчальних закладів щодо використання мультимедійних презентацій та інтерактивної дошки в навчально-виховній роботі з дітьми дошкільного віку. У додатках вміщено матеріали щодо використання інтерактивної дошки в системі роботи з логіко-математичного та мовленнєвого розвитку, ознайомлення з навколишнім і природним довкіллям; добірку розвивальних і дидактичних ігор і вправ; пам'ятку для педагогів з організації роботи з інтерактивним обладнанням тощо.

Рекомендовано педагогам дошкільних навчальних закладів, батькам.

Косса Валентина Володимирівна

Іванівський Центр розвитку дитини «Веселка»

**Знати, щоб не отруїтися (небезпечні для життя рослини,
ягоди, гриби): методичний посібник**

У методичному посібнику представлено систему роботи вихователя з розділу програми «Безпека в природі: рослини, ягоди, гриби», що дає можливість урізноманітнити форми роботи з дітьми із ознайомлення з небезпечними для життя рослинами, ягодами, грибами як складову формування основ безпечної поведінки дошкільнят. У виданні подано перспективне планування роботи, розробки конспектів занять відповідно до плану, консультації для педагогів і батьків. Уміщено цікавий практичний матеріал: вправи, ігри, проблемні ситуації, сценарії свят і розваг, методичні рекомендації,

інформаційно-довідковий матеріал про отруйні рослини, пам'ятки тощо.

Посібник призначений для педагогів дошкільних навчальних закладів, батьків.

Беренок Тетяна Леонтіївна

Іванівський дошкільний навчальний заклад № 5 «Іванко»

Використання елементів кольоротерапії в дошкільному навчальному закладі: методичний посібник

Подано аналіз сучасних оздоровчих і профілактичних технологій здоров'язбережувального характеру, які ефективно впроваджуються вихователем у роботі з дітьми: арт-терапії, педагогічної пісочниці, казкотерапії, музичної терапії, кольоротерапії. Представлено систему роботи з використання елементів кольоротерапії на заняттях з дітьми та в повсякденному житті. У додатках розміщено діагностичні та реабілітаційні вправи з кольоротерапії; методичні рекомендації щодо використання кольоротерапії в роботі з дітьми; розробки конспектів занять, сценарії розваг та свят; кольорові казки; консультації з батьками, тренінги тощо.

Рекомендовано педагогам дошкільних навчальних закладів, практичним психологам, батькам.

Авторський колектив педагогічних працівників

Іванківський дошкільний навчальний заклад № 1 «Сонечко» комбінованого типу

Я у світі професій: методичний посібник

У методичному посібнику представлено систему роботи педагогів з ознайомлення дітей дошкільного віку із професіями, що сприяє вихованню любові й поваги до праці дорослих, формуванню на цій основі предметно-практичної компетенції дітей та їх ранній профорієнтації. Цінним є те, що матеріали у виданні систематизовано за віковими групами відповідно до програми «Українське дошкілля».

У додатках розміщено розробки конспектів занять з ознайомлення із професіями дорослих за творами

В.О.Сухомлинського, конспекти екскурсій і спостережень за працею дорослих; бесіди, дидактичні та сюжетно-рольові ігри; перелік творів художньої літератури; сценарії тематичних розваг; матеріали для роботи з батьками й педагогами.

Рекомендовано педагогам дошкільних навчальних закладів, батькам.

Ошийко Ольга Миколаївна

Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу № 28 «Горобинька» Білоцерківської міської ради

Виховання морально-патріотичних цінностей дітей дошкільного віку як основа розвитку особистості: методична розробка

У матеріалах досвіду висвітлено систему роботи з морально-патріотичного виховання дітей дошкільного віку. Зважаючи на вікові можливості дітей, обґрунтовано завдання та зміст формування морально-патріотичних цінностей дошкільнят на основі краєзнавчого матеріалу. Багатогранно представлено додатки: розробки конспектів занять, екскурсій, сценарії свят і розваг, добірку дидактичних ігор, твори художньої літератури; матеріали для роботи з батьками (анкети, поради, сценарії батьківських зборів); консультації, методичні рекомендації.

Для педагогів дошкільних навчальних закладів, батьків.

Ярошинська Наталія Федорівна

Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу № 34 «Чебурашка» Білоцерківської міської ради

Формування художньо-продуктивної компетенції дошкільників засобами ігрової діяльності: методична розробка

Презентовано систему роботи педагога із формування художньо-продуктивної компетенції дітей засобами гри як провідної діяльності дітей дошкільного віку. У досвіді представлено різнопланові й цікаві додатки: серію дидактичних ігор із сенсорного розвитку; розробки конспектів занять із образотворчої діяльності (малювання, ліплення, аплікації);

систему міні-занять для розвитку дрібної моторики рук; сценарії свят, розваг, вікторин; проект взаємодії дорослого з дитиною в дошкільному навчальному закладі «Для чого потрібні квіти?»; консультації для педагогів і батьків.

Рекомендовано педагогам дошкільних навчальних закладів, батькам.

Литвин Світлана Василівна

Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу № 28 «Горобинька» Білоцерківської міської ради

Розвиток творчих здібностей дітей старшого дошкільного віку засобами нетрадиційних технік в образотворчій діяльності: методична розробка

У матеріалах досвіду представлено систему роботи з дітьми щодо застосування нетрадиційних художніх технік у навчанні дітей малювання (малювання пальчиками, долонькою, штампування, малювання на мокрому папері, малювання сухим пензлем, зім'ятим папером, техніками акватипії, монотипії, ляпкографії, граттаж, ниткографії тощо з використанням олівців, фарб, свічок, фломастерів та інших матеріалів); ліплення (технікою вмазування, тістопластики, малювання пластиліном, роботи з шаблоном, барельєфу, мозаїкою та ін.); аплікації (аплікації об'ємної, з гофрованого паперу, аплікації з ниток, з коктейльних трубочок, із сухого листя, із круп, із вати й тополиного пуху, аплікації з ячної мозаїки, технікою айріс-фолдинг, з поролону, з ізоляційної стрічки тощо). Досить доступно дано опис указаних технік та рекомендації щодо їх застосування.

У додатках уміщено методичні розробки занять з малювання, ліплення та аплікації, систематизовані матеріали для роботи з педагогами й батьками.

Адресовано вихователям, керівникам гуртків, батькам.

Щербина Алла Миколаївна

Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) «Золотий півник» Данилевської сільської ради Васильківського району

Організація роботи з українознавства в дошкільному навчальному закладі: методична розробка

Обґрунтовано необхідність використання народознавчого матеріалу в духовно-патріотичному вихованні та представлено систему роботи з дітьми дошкільного віку, педагогами й батьками. Додатки вміщують цікавий практичний матеріал щодо організації та змісту науково-методичної роботи з педагогами: витяг з річного плану, методичні рекомендації та орієнтовну пам'ятку для тематичного вивчення стану роботи з патріотичного виховання дітей дошкільного віку; методичні рекомендації щодо оформлення національних куточків та забезпечення методичного кабінету матеріалами з питань формування основ національно-патріотичного виховання; розробку семінару-практикуму, поради й консультації для вихователів; перспективне планування занять із народознавства для дітей різних вікових за програмою «Українське довкілля»; парціальну програму з українознавства «Мандрівка рідним краєм» для дітей старшого дошкільного віку; добірку дидактичних та народних ігор, прислів'їв і приказок про Україну; конспекти інтегрованих занять, сценарії свят і розваг; матеріали для роботи з батьками.

Рекомендовано завідувачам, вихователям дошкільних навчальних закладів, батькам.

Хоменко Надія Андріївна

Дошкільний навчальний заклад № 4 «Казка» Богуславської міської ради

Ознайомлення дітей дошкільного віку з народними символами та оберегами: методична розробка

У матеріалах досвіду висвітлено необхідність формування світогляду дитини-дошкільника на основі ознайомлення з народними символами та оберегами відповідно до програми «Українське довкілля». Подано цікаву інформацію

для педагогів про рослинні, тваринні символи та обереги; методичні рекомендації про ознайомлення дітей із материнськими оберегами (рушники, колиска, купіль, колісанки, вишиванки тощо). Додатки вміщують розробки конспектів занять, розваг, екскурсій, спостережень, дидактичні ігри та ін.

Адресовано вихователям дошкільних навчальних закладів, батькам.

Михайленко Оксана Василівна

Дошкільний навчальний заклад № 7 «Берізка»

м. Переяслава-Хмельницького

Формування природничо-екологічної компетенції дітей дошкільного віку: методична розробка

Розкрито систему роботи педагогічного колективу із формування природничо-екологічної компетенції дітей дошкільного віку під час прогулянок; подано орієнтовні перспективні плани проведення прогулянок для дітей усіх вікових груп у всі пори року.

У додатках представлено розробки конспектів прогулянок, тексти консультацій для вихователів і батьків, методичні рекомендації для вихователів тощо.

Призначене для педагогів дошкільних навчальних закладів, батьків.

Шкурська Олена Миколаївна

Дошкільний навчальний заклад № 7 «Берізка»

м. Переяслава-Хмельницького

Формування уявлень про час і його вимірювання у дітей дошкільного віку: методична розробка

У матеріалах досвіду представлено систему роботи з ознайомлення дітей дошкільного віку з основними часовими поняттями: рік, пори року, місяць, тиждень, доба тощо. Багатогранно представлено додатки: розробки конспектів занять, під час яких формуються уявлення дошкільнят про час, добірку дидактичних ігор, творів художньо літератури;

консультації для педагогів; матеріали для роботи з батьками (анкети, поради, консультації)

Рекомендовано педагогам дошкільних навчальних закладів, батькам.

Бойко Ганна Михайлівна

Богуславський дошкільний навчальний заклад № 4 «Казка»

Богуславської міської ради

Стежками рідного міста: методична розробка

У методичній розробці презентовано застосування психолого-педагогічного проектування взаємодії дорослого і дитини (автор Т. Піроженко) у патріотичному вихованні дітей дошкільного віку. У проекті розкрито зміст діяльності за етапами, які сприяють залученню дітей до активної співпраці з дорослими у процесі ознайомлення з рідним містом: мотиваційним, інформаційним, репродуктивним, узагальнювальним, творчим і рефлексивно-оцінювальним. Додатки вміщують розробки занять, дидактичних ігор, художні твори.

Адресовано педагогам дошкільних навчальних закладів, батькам.

Крутоус Ніна Миколаївна

Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 4 «Марите»

(санаторного) компенсуючого типу відділу освіти

виконавчого комітету Славутицької міської ради

Формування творчої особистості дошкільника п'ятого року життя засобами казки: методична розробка

Розкрито теоретичні основи формування творчої особистості дітей засобами казки, упровадження театралізованої діяльності та теорії розв'язування винахідницьких завдань у роботі з дітьми.

Додатки вміщують систему творчих завдань із застосуванням різних видів діяльності в роботі з казкою; зразки схем для складання казок із застосуванням методів теорії розв'язання винахідницьких завдань; добірку казкових

лабіринтів і розвивальних вправ; консультацію для батьків «Розвиток мовленнєвої творчості дітей у процесі роботи з казкою в сім'ї»; сценарій театралізованої вистави за казкою «Теремок» на новий лад для дошкільнят.

Рекомендовано педагогам дошкільних навчальних закладів, батькам.

Пархоменко Тетяна Олександрівна

Дошкільний навчальний заклад «Сніжинка» Фурсівської сільської ради Білоцерківського району

Упровадження здоров'язміцнювальних і здоров'язберігавальних технологій у дошкільному навчальному закладі: методична розробка

У методичній розробці представлено досвід з упровадження технологій збереження і зміцнення здоров'я дітей, корекційних технологій у дошкільному навчальному закладі, навчання дошкільників здоровому способу життя.

Подано додатки: комплекси вправ для пальчикової та дихальної гімнастики; дихально-оздоровчий комплекс «Кунг-фу» та гімнастика ушу; комплекси вправ із використання елементів «хатхи-йоги» та «бєбі-йоги»; орієнтовний графік проведення загартовувальних процедур; комплекси вправ гімнастики для очей; конспекти занять із фізкультури; сценарії фізкультурних свят і розваг; комплекси різних видів масажу (точковий, масаж вушних раковин за методикою А. Уманської, щіточковий); рекомендації із застосування ароматерапії та арт-терапії.

Матеріали призначені для педагогів дошкільних навчальних закладів, батьків.

Ружановська Людмила Володимирівна

Дошкільний навчальний заклад № 7 «Берізка» м. Переяслава-Хмельницького

Су-джок терапія та йога на варті здоров'я дошкільників: методична розробка

Представлено досвід із застосування Су-джок терапії та елементів йоги в дошкільному навчальному закладі. Додатки вміщують практичний матеріал для роботи з дітьми (вправи із застосуванням Су-Джок терапії; комплекс вправ «хатхи-йоги» для дітей старшого дошкільного віку; ігри-медитації), батьками (консультації «Дитяча йога в домашніх умовах», «Хатха-йога для дітей») та педагогами (консультація «Шість кілець Су-джок допоможуть бути здоровим»; майстер-клас для вихователів з ознайомлення з основами «хатхи-йоги»; план роботи школи педагогічної майстерності).

Рекомендовано педагогам дошкільних навчальних закладів, батькам.

Шарай Лариса Дмитрівна

Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу № 30 «Росиночка» Білоцерківської міської ради

Упровадження методики розвивального читання Л. Шелестової в роботі з дітьми дошкільного віку: методична розробка

У методичній розробці представлено результати впровадження методики розвивального читання Л. Шелестової в роботі з дітьми дошкільного віку та вміщено додатки: перспективне планування занять за посібником «Вчимося читати» (частина 1 та 2); розробки конспектів занять і дидактичних ігор; матеріали для роботи з педагогами (консультації, поради, рекомендації) та батьками (консультації, пам'ятки).

Використання методики розвивального читання сприятиме отриманню дітьми задоволення від процесу діяльності, формуванню позитивної мотивації, любові до читання.

Адресовано педагогам дошкільних навчальних закладів, батькам.

Яковчук Лариса Вікторівна

**Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 8 «Теремок»
відділу освіти виконавчого комітету Славутицької міської
ради**

**Формування творчих здібностей старших дошкільників
засобами декоративного ліплення: методична розробка**

Розкрито особливості розвитку дитини дошкільного віку у процесі занять із ліплення, представлено досвід із розвитку творчих здібностей дітей засобами декоративного ліплення.

У додатках подано конспекти занять; схеми послідовності виконання різних виробів; зразки матеріалів та обладнання для занять; прислів'я, приказки, загадки й легенди.

Рекомендовано педагогам дошкільних навчальних закладів, батькам.

Квеквескірі Людмила Петрівна

**Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого
типу «Теремки» Броварської міської ради**

**Українознавство як основа громадянського виховання
дошкільників у процесі музично-ритмічної діяльності:
методична розробка**

Презентовано інтегровану систему роботи із формування художньо-естетичних здібностей дітей дошкільного віку засобами ритмічної діяльності. Запропоновано нові форми і методи всебічного виховного впливу на особистість засобами українського народного танцю.

Визначено можливості українознавства як основи громадянського виховання дошкільників у процесі музично-ритмічної діяльності. Запропоновано серію авторських народних ігор, народних танців.

Досвід уміщує методичні рекомендації до використання народно-сценічного танцю на основі застосування художньо-педагогічних засобів, прийомів, методів і технологій, їх детальний опис.

Адресовано вихователям, музичним керівникам дошкільних навчальних закладів, керівникам гуртків художньо-естетичного напрямку, які працюють у системі дошкільної освіти.

Гусак Олена Василівна

Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу № 3 Бориспільської міської ради

Формування креативності дитини дошкільного віку засобами музичної та театралізованої діяльності: методична розробка

Запропоновано методика формування креативності дитини дошкільного віку засобами музичної та театралізованої діяльності, охарактеризовано різні види, типи театралізованих ігор і вправ, розкрито складові педагогічного керування творчою грою. Обґрунтовано значення музичної театралізованої гри у формуванні креативних здібностей, ініціативи, комунікативних відносин між дітьми.

Актуальність проблеми зумовлена вимогами освітньої лінії «Дитина у світі мистецтва» Базового компонента дошкільної освіти щодо набуття вихованцями мистецьких компетентностей у процесі музичного виховання в дошкільних навчальних закладах.

Презентовано ефективні форми, методи, засоби збагачення емоційно-чуттєвої сфери вихованців засобами музично-театралізованої діяльності з метою їх застосування у блочно-тематичному плануванні освітньо-виховного процесу. Спроектовано формування креативності дітей у дошкільному навчальному закладі під час організації бінарних та інтегрованих занять, музичних казок, звуково-дидактичних ігор.

Матеріали призначені вихователям, музичним керівникам дошкільних навчальних закладів.

Щетініна Алла Костянтинівна

Богуславський дошкільний навчальний заклад № 5 «Сонечко» Богуславської районної ради

Формування творчої особистості дитини дошкільного віку засобами театралізованої діяльності: методична розробка

У розмаїтті засобів впливу на формування особистості дитини дошкільного віку важливе місце має театралізована діяльність, що допомагає дитині глибше пізнати себе, внутрішній світ, спонукає її до самовираження у творчості. У методичній розробці як ефективну складову навчально-виховного процесу в дошкільному навчальному закладі розкрито проблему формування творчої особистості дошкільника. Запропоновано нові підходи до класифікації видів і типів театралізованої діяльності для забезпечення потреб дітей у творчому самовираженні.

Запропоновано систему сюжетних вистав, авторських театралізованих ігор, творчих вправ дослідницько-творчого характеру для розвитку креативних здібностей дітей дошкільного віку. Презентовано застосування арт-терапії (ігротерапії, казкотерапії, музикотерапії) у формуванні креативності дітей дошкільного віку в різних видах театралізованої діяльності.

Рекомендовано вихователям, музичним керівникам, керівникам гуртків художньо-естетичного напрямку дошкільних навчальних закладів.

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Марченко Лариса Андріївна

**Гребінківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Васильківської районної державної адміністрації
Формування навичок самостійної роботи учнів початкових
класів на уроках математики: методична розробка**

Подано методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи учнів; запропоновано систему нетрадиційних занять з упровадженням інтерактивних та інформаційно-комунікаційних технологій на уроках математики.

Рекомендовано вчителям початкових класів.

Бойко Алла Василівна

**Білоцерківське навчально-виховне об'єднання «Перша
Білоцерківська гімназія – школа І ступеня» Білоцерківської
міської ради**

**Вивчення мір часу в початковій школі: навчально-
методичний посібник**

Розкрито системний підхід до формування пізнавальної активності молодших школярів у процесі вивчення теми «Час та його вимірювання».

Посібник уміщує тренувальні та інтерактивні вправи й завдання, які сприяють ознайомленню учнів із одиницями часу, формуванню практичних навичок вимірювання часу, умінь використовувати співвідношення між величинами під час розв'язування задач, а також розвитку пізнавального інтересу до вивчення математики.

Адресовано вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, учням початкових класів, студентам педагогічних вищих навчальних закладів.

Карпенко Людмила Анатоліївна

Щасливський навчально-виховний комплекс

Бориспільської районної ради

Логіка: електронний посібник

Подано розробки навчальних занять із логіки для учнів другого класу. Запропоновано 34 уроки з мультимедійним супроводом й індивідуальними завданнями для учнів.

Уміщено контрольні роботи у двох варіантах, у яких – завдання з елементами аналізу, логічні на розвиток пам'яті, уваги, творчої уяви та мислення.

Рекомендовано вчителям початкових класів, студентам педагогічних вищих навчальних закладів.

Ярмак Світлана Андріївна

**Щасливський навчально-виховний комплекс
Бориспільської районної ради
Упровадження інтерактивних технологій навчання в
навчально-виховний процес початкової школи: методична
розробка**

Представлено розробки навчальних занять з української мови, літературного читання, математики, природознавства, основ здоров'я, курсу «Я у світі» з упровадженням інтерактивних технологій та мультимедійним супроводом.

Матеріали призначені вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, студентам педагогічних вищих навчальних закладів.

Крсек Людмила Василівна

**Яготинський навчально-виховний комплекс
«Спеціалізована школа – загальноосвітня школа І-ІІІ
ступенів № 3» Яготинської районної державної адміністрації
Складаємо рядочки в логічні місточки: збірник
дидактичних матеріалів**

Представлено авторські віршовані рядки, які забезпечують цілісність структури навчального заняття, логічне поєднання макроструктурних елементів уроку, розробленого за науково-педагогічним проектом «Інтелект України».

Запропоновано зразки організаційних хвилинок для уроків еврики, вірші про рукописні літери й чистомовки для занять у період навчання грамоти.

Для вчителів початкових класів, вихователів груп продовженого дня, студентів педагогічних вищих навчальних закладів.

Скора Надія Андріївна

**Васильківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1
Васильківської міської ради**

Уроки математики в 3 класі до теми «Нумерація трицифрових чисел. Міри довжини. Міри маси»: посібник

Представлено методичні розробки навчальних занять із математики для учнів 3 класу. Уроки розроблено з урахуванням вікових особливостей молодших школярів; чітко структуровано відповідно до їх типів, представлено в системі.

Рекомендовано вчителям початкових класів.

Кучерина Людмила Григорівна

**Васильківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1
Васильківської міської ради**

Уроки математики в 1 класі з теми «Додавання і віднімання в межах 10. Складання таблиць додавання і віднімання» (за підручником «Математика. 1 клас», авт. Богданович М.В., Лищенко Г.П.): посібник

Запропоновано систему методичних розробок навчальних занять з математики з теми «Додавання і віднімання в межах 10. Складання таблиць додавання і віднімання» для учнів 1-го класу.

Адресовано вчителям початкових класів.

Копосова Оксана Григорівна

**Білоцерківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 17
Білоцерківської міської ради**

**Обчислюємо залюбки: зошит з математики для 1 класу:
додавання і віднімання в межах 10. Образна ігрова методика**

Розкрито системний підхід до формування міцних обчислювальних навичок у першокласників з опорою на ейдотехніку та асоціативний спосіб запам'ятовування.

Запропоновано віршовані загадки про цифри, примовки про числа, завдання на обчислення виразів на додавання і віднімання в межах 10 (письмово, на слух, відповідно до інструкції тощо) від імені математичних персонажів (Навчайка, Додавайка, Тренувайка, Віднімайка, Запитайка, Повторяйка, Розмовляйка), що сприяє формуванню позитивної мотивації до навчання.

Рекомендовано учням 1-го класу, учителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, студентам педагогічних вищих навчальних закладів.

Сидоренко Ніла Володимирівна

**Березанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4
Березанської міської ради**

**Збірник цікавих завдань з математики для розвитку
пізнавальних здібностей молодших школярів**

Презентовано реалізацію системного підходу до формування обчислювальної та логічної складових математичної компетентності учнів молодшого шкільного віку.

Уміщено задачі-вірші, дидактичні ігри, лічилки, прислів'я, ребуси, фізкультхвилинки, які можна використати на заняттях з математики з метою формування пізнавального інтересу молодших школярів до вивчення предмета.

Збірник адресовано вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, студентам гуманітарно-педагогічних коледжів.

**Богачик Олександр Григорович, Мельниченко Олена
Петрівна**

**Білоцерківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 18
Білоцерківської міської ради**

Тварини – наші друзі: навчальний комплект

Запропоновано систематизовані матеріали в чотирьох частинах («Домашні тварини», «Свійські тварини», «Дикі тварини», «Нотатки відповідального власника»).

Уміщено цікаву інформацію, оповідання, кросворди, загадки про тварин, а також завдання, зокрема й задачі, та запитання практичного характеру.

Для учнів початкових класів.

Коренюк Світлана Анатоліївна

Богуславська спеціалізована школа № 1 – загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів з поглибленим вивченням окремих предметів Богуславської районної ради

Електронний задачник: мультимедійні тренажери для розв'язування простих задач з математики

Розкрито систему формування в молодших школярів емоційно-ціннісного ставлення до процесу роботи над задачами, пізнавального інтересу до вивчення математики.

Уміщено тренажери до всіх видів простих задач, що вивчаються в початковій школі. Розроблено методичні рекомендації щодо їх використання на навчальних заняттях.

Рекомендовано вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, студентам педагогічних вищих навчальних закладів, батькам, учням молодшого шкільного віку.

Юхимчак Наталія Анатоліївна

Навчально-виховний комплекс «Сквирський ліцей – загальноосвітня школа I-II ступенів» Сквирської районної державної адміністрації

Дидактичні ігри для усної лічби на уроках математики. 4 клас: збірник

Презентовано низку дидактичних ігор («Альпініст», «Влучний стрілець», «Гриб-числовик», «Кмітлива хмаринка», «Листоноша», «Математичний потяг», «Математичний букет», «Пазли», «Листоноша», «Сова»), розроблених у програмі POWER POINT для формування обчислювальних навичок четвертокласників під час проведення усної лічби.

Призначено для вчителів початкових класів, вихователів груп продовженого дня, учнів 4 класу.

Боговик Оксана Петрівна

Навчально-виховний комплекс «Сквирський ліцей – загальноосвітня школа І-ІІ ступенів» Сквирської районної державної адміністрації

Мультимедійний супровід усного рахунку на уроках математики. 1 клас: збірник

Подано розроблені цікаві вправи та ігрові завдання для формування обчислювальних навичок першокласників під час проведення усного рахунку, які сприяють розвитку логічного мислення учнів, кмітливості, вихованню пізнавального інтересу до вивчення математики.

Збірник стане в нагоді вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, учням 1 класу.

Дмитревич Людмила Анатоліївна

Білоцерківська спеціалізована школа з поглибленим вивченням іноземних мов № 9 Білоцерківської міської ради

Щоб рідне слово в душах проросло...: методична розробка

У методичній розробці містяться творчі завдання з української мови, спрямовані на розвиток творчих здібностей учнів, забезпечення якісного процесу підготовки школярів початкової школи до конкурсу знавців української мови ім. П. Яцика.

Рекомендовано вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня.

Плигань Олена Володимирівна, Іщенко Світлана Станіславівна

Білоцерківська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №1 з поглибленим вивченням слов'янських мов Білоцерківської міської ради

Формування комунікативних компетентностей на уроках української мови та літературного читання у школі І ступеня: посібник

Посібник уміщує завдання, які сприяють організації мовленнєвої діяльності, формуванню комунікативної

компетентності учнів на уроках української мови та літературного читання в 2-4 класах та ефективному засвоєнню програмового матеріалу.

Адресовано вчителям початкових класів.

Омельчук Наталія Михайлівна

**Білоцерківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 4
Білоцерківської міської ради**

Кольоровий йоржик: збірник завдань

Розкрито систему вивчення правил уживання буквосполучень -ьо-, -йо- в українській мові. Подано завдання, доцільні для використання на уроках української мови в початковій школі.

Для вчителів початкових класів.

Омельчук Наталія Михайлівна

**Білоцерківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 4
Білоцерківської міської ради**

**Реп'яшок: збірник вправ і завдань для учнів 1-4
класів**

У посібнику вміщено добірку творчих завдань, спрямованих на вдосконалення мовленнєвих умінь і навичок учнів у школі I ступеня, розвиток творчих здібностей школярів.

Рекомендовано вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, студентам педагогічних вищих навчальних закладів.

Омельчук Наталія Михайлівна

**Білоцерківська загальноосвітня школа I-III ступенів
№4 Білоцерківської міської ради**

**Реп'яшки граються: збірник вправ і завдань для учнів 1-4
класів**

Посібник уміщує дидактичні матеріали: інтелектуальні ігри, що сприяють розвитку логічного мислення, формуванню

комунікативної компетентності, активізації пізнавальної діяльності молодших школярів.

Адресовано вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, студентам педагогічних вищих навчальних закладів.

Кульбачна Наталія Анатоліївна, Бідна Людмила Олександрівна, Білковська Олена Олегівна
Ржищівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Ржищівської міської ради
Математичний калейдоскоп: електронний тест (курс «Математика» за технологією «Росток», 4 клас): дидактичні матеріали

Дидактичні матеріали – це завдання до підсумкових уроків з математики для закріплення й систематизації вивченого матеріалу. Уміщено також методичні рекомендації щодо використання електронного тесту, рекомендації користувачеві та паспорт дидактичного матеріалу.

Для вчителів початкових класів, які впроваджують технологію «Росток».

Коренюк Світлана Анатоліївна
Богуславська спеціалізована школа №1 – загальноосвітній навчальний заклад І-ІІІ ступенів з поглибленим вивченням окремих предметів Богуславської районної ради
Електронний Букварик. Мультимедійні тренажери для закріплення вивчених букв. Українська мова. 1 клас: навчально-методичний комплект (електронні дидактичні демонстраційні матеріали та методичні рекомендації)

Запропоновано матеріали з досвіду роботи щодо використання мультимедійних тренажерів на уроках української мови в 1 класі.

Посібник уміщує завдання різних типів складності з логічним навантаженням.

Рекомендовано вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, учням початкових класів, студентам педагогічних вищих навчальних закладів.

Бодарева Світлана Олександрівна

Богуславська спеціалізована школа № 1 – загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів з поглибленим вивченням окремих предметів Богуславської районної ради

Зошит для самостійних робіт з інформатики. 2 клас. 3 клас. 4 клас: навчальне видання

Рукопис навчального видання містить практичні завдання різного рівня складності до кожної теми. За змістом завдання мають інтегрований характер, поєднують програмовий матеріал з різних навчальних предметів. Запропоновано вправи, які сприяють засвоєнню основних понять з інформатики.

Видання стане в нагоді вчителям початкових класів, студентам педагогічних вищих навчальних закладів.

Кучеренко Марія Миколаївна

Фастівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 Фастівської міської ради

Уроки математики у 2 класі. Тема «Дії з трицифровими числами»: посібник

Автором запропоновано систему навчальних занять у 2 класі з теми «Дії з трицифровими числами», у яких розкрито методику роботи з навчання додавання й віднімання трицифрових чисел та їх наочного зображення (за технологією «Росток»).

Для вчителів початкових класів, які працюють за технологією «Росток», студентів педагогічних вищих навчальних закладів.

Жукова Олена Іванівна

Фастівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2 Фастівської міської ради

Уроки математики у 2 класі. Тема «Дії з двоцифровими числами»: посібник

У посібнику запропоновано систему навчальних занять із теми «Дії з двоцифровими числами», розроблені за технологією «Росток». Чітко виділено структуру кожного типу уроку, визначено алгоритми досліджень у навчальній діяльності, подано систему цікавих пізнавальних завдань.

Рекомендовано вчителям початкових класів, які працюють за технологією «Росток», студентам педагогічних вищих навчальних закладів.

Машляківська Наталія Вікторівна

Фастівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2 Фастівської міської ради

Уроки математики в 1 класі. Тема «Одиниці лічби. Десяток»: методичний посібник

Видання вміщує систему навчальних занять із теми «Одиниці лічби. Десяток». Уроки розроблено за технологією «Росток»; серед них –уроки опрацювання нових знань, уроки рефлексії. Також запропоновано зразки наочності, необхідної у процесі навчальних занять, методику її використання на різних етапах уроку.

Для вчителів початкових класів, які працюють за технологією «Росток», студентів педагогічних вищих навчальних закладів.

Олійник Людмила Миколаївна

Фастівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2 Фастівської міської ради

Уроки математики у 1 класі. Тема «Задачі»: методичний посібник

У посібнику запропоновано систему уроків для 1 класу з теми «Задачі» (за технологією «Росток»). Автором подано зразки демонстраційного та роздавального матеріалу: схеми задач різного типу, еталон складу задачі. Запропоновано

методичні рекомендації щодо творчої індивідуальної роботи над задачею.

Рекомендовано вчителям початкових класів, які працюють за технологією «Росток», студентам педагогічних вищих навчальних закладів.

Яблонська Лариса Броніславівна

**Бучанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4
Бучанської міської ради**

Упровадження технології розвитку критичного мислення з метою формування пізнавальних здібностей учнів початкових класів»: методична розробка

Методична розробка містить узагальнювальні матеріали з досвіду роботи: методичні рекомендації та розробки навчальних занять, у яких застосовуються методи і прийоми навчання технології розвитку критичного мислення. Усі матеріали мають мультимедійний супровід.

Адресовано вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, студентам педагогічних вищих навчальних закладів.

Михайлова Інна Олександрівна

**Броварська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів № 7
Броварської міської ради**

Формування пізнавального інтересу молодших школярів засобами усної народної творчості на уроках навколишнього світу за педагогічною технологією «Росток»: методична розробка

Запропоновано опис досвіду роботи з проблеми та цікаві додатки: загадкові оповідання, загадки, народні порівняння, приказки, прислів'я, прикмети, скоромовки, легенди, творчі напрацювання учнів. Також представлено систему навчальних занять і методичну розробку виховного заходу «У різні пори року приваблива земля».

Рекомендовано вчителям початкових класів, які працюють за технологією «Росток», студентам педагогічних вищих навчальних закладів.

Терещенко Оксана Василівна

Рокитнянська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1 Рокитнянської районної державної адміністрації

Творчі завдання з літературного читання (за підручником В. Науменко «Літературне читання. 3 клас»): збірник

У збірнику вміщено систему пізнавальних вправ з літературного читання: літературні вікторини, тести, кросворди, буквені лабіринти, літературні ігри, творчі завдання, які сприятимуть підвищенню ефективності підсумкових уроків з літературного читання.

Рекомендовано вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, студентам педагогічних закладів.

Авторський колектив учителів навчальних закладів Васильківського району

Інформатика. 2 клас: методичний посібник у 2-ох частинах

У посібнику запропоновано методичні рекомендації щодо вивчення інформатики в 2 класі, розкрито особливості роботи за підручниками. Уміщено систему уроків, чітко структурованих та регламентованих у часі, що відповідає санітарно-гігієнічним вимогам під час роботи за комп'ютером.

Посібник стане в нагоді вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, студентам гуманітарно-педагогічних коледжів.

Карпенко Тетяна Вікторівна

Білоцерківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 17 Білоцерківської міської ради Київської області

«Створення ситуації успіху для молодших школярів у системі компетентісно зорієнтованого навчання»: навчально-методичний посібник

У посібнику представлено навчальні матеріали, спрямовані на формування життєвих компетентностей учнів за допомогою застосування активних та інтерактивних методів навчання, нестандартних форм роботи, що сприяють розвитку розумових здібностей учнів, підвищенню якості знань, формуванню активності, самостійності, пізнавального інтересу молодших школярів.

Важливо, що практичний матеріал спрямований на розвиток творчого потенціалу дітей, формування позитивної мотивації до навчання.

Рекомендовано вчителям початкових класів, студентам педагогічних вищих навчальних закладів, батькам.

**Лойченко Інна Володимирівна, Полоз Ірина Володимирівна
Славутицька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4
Славутицької міської ради**

**Скарбничка знавців природи: збірник електронних
дидактичних демонстраційних матеріалів**

Зміст збірника складають упорядковані та систематизовані електронні ресурси для учнів молодшого шкільного віку.

Використання матеріалів збірника на навчальних заняттях у початкових класах сприятиме підвищенню мотивації учнів за рахунок єдності навчально-пізнавальної та ігрової діяльності, кращому запам'ятовуванню навчального матеріалу; орієнтуванню школярів до практичної діяльності, а також надасть можливість вибору вчителем та учнями темпу, послідовності діяльності та об'єму матеріалу, що вивчається.

Для вчителів початкових класів.

**Божок Тетяна Вікторівна
Березанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2
Березанської міської ради**

Основи екології. 2 клас: методичний посібник

Матеріали посібника спрямовані на формування в учнів дбайливого ставлення до природного довкілля, усвідомлення

себе невід'ємною частиною природи. Посібник уміщує методичні рекомендації до впровадження курсу за вибором «Основи екології. 2-4 класи» та календарно-тематичне планування; систему методичних розробок навчальних занять з екології для учнів 2 класу.

Методичний посібник «Основи екології. 2 клас» розроблено відповідно до чинної програми «Основи екології. 2-4 класи» (авт. Н.Пархоменко, С.Стецюк, Т. Цесаренко, І. Білогубка).

Рекомендовано вчителям початкових класів, студентам педагогічних вищих навчальних закладів.

Коренюк Світлана Анатоліївна

Богуславська спеціалізована школа №1 – загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів з поглибленим вивченням окремих предметів Богуславської районної ради

Електронний задачник. Мультимедійні тренажери для розв'язування простих задач. Математика. 1-4 класи: навчально-методичний комплект (електронні дидактичні демонстраційні матеріали та методичні рекомендації)

Основні дидактичні цілі використання «Електронного задачника» в початкових класах полягають у створенні на основі завдань нових типів дидактичних ситуацій, які забезпечують розвивальне навчання, розвиток пошукових структур мисленнєвої діяльності на математичному матеріалі завдяки підсиленню, активізації логічної складової.

Зміст посібника можна використовувати в умовах упровадження інтерактивних технологій, технологій особистісно орієнтованого та диференційованого навчання.

Адресовано вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня, студентам педагогічних навчальних закладів, батькам, учням молодшого шкільного віку.

Гніденко Валентина Миколаївна
Іванківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2
Іванківської районної державної адміністрації
Формування природознавчої компетентності молодших
школярів: методична розробка

Розроблено методичні рекомендації щодо екологічного виховання молодшого школяра; подано орієнтовну тематику позаурочної та позакласної роботи з екологічного виховання; запропоновано систематизовані матеріали для проведення дидактичних і рухливих ігор екологічного спрямування.

Посібник рекомендовано вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня.

Демиденко Тетяна Володимирівна
Васильківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2
Васильківської міської ради
Система вправ з лексики для 1-4 класів: посібник

У посібнику вміщено вправи, спрямовані на розширення та вдосконалення активного словника, формування комунікативної компетентності учнів початкової школи.

Матеріали відзначаються практичною спрямованістю.

Для вчителів початкових класів, вихователів груп продовженого дня.

Мартиненко Ніна Володимирівна
Ісайківський навчально-виховний комплекс
«Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дитячий садок»
Богуславської районної ради
Наша мова калинова. Дидактичні матеріали з української
мови. 1-4 класи: методична розробка

Уміщено тренувальні вправи для засвоєння мовних одиниць учнями початкової школи. Завдання спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності, формування комунікативних умінь, розвиток творчих здібностей школярів.

Матеріали стануть у нагоді вчителям початкових класів, вихователям груп продовженого дня.

Авторський колектив: Гриценко Л.І., Декало Н.В., Зіброва Л.І., Кабаняча Л.М., Лазарєва І.В., Солодуха Я.Т., Тищук О.В.; за ред. Козія В.В.

Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Переяслав-Хмельницька загальноосвітня школа-інтернат І-ІІІ ступенів»

Домашня (сімейна) освіта: кращі світові практики: посібник

Матеріали посібника «Домашня (сімейна) освіта: кращі світові практики» є актуальними на сучасному етапі розвитку й реформування української освіти, орієнтованої на інтеграцію в європейський і світовий освітній простір.

Зміст видання спрямовано на створення ефективного механізму забезпечення права батьків на вибір для дітей будь-якої форми освіти, зокрема й домашньої (сімейної) освіти, а також самореалізації юної особистості відповідно до її інтересів і суспільних вимог, сприяння набуттю дітьми та учнівською молоддю соціального досвіду, спонукання їх до особистісного розвитку та самоосвітньої навчальної діяльності, здійснення педагогічного супроводу особистісного і професійного самовизначення.

Рекомендовано вчителям загальноосвітніх закладів, студентам педагогічних вищих навчальних закладів, батькам, учням.

Костенко Наталія Леонідівна

Побережківський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дитячий садок» Богуславської районної ради Київської області

Електронний посібник до уроків музичного мистецтва «Музика двері відчиняє». 1 клас

У авторській розробці представлено електронний супровід уроків музичного мистецтва в першому класі. Автором запропоновано нові підходи до розвитку слухацької та виконавської культури молодших школярів, збагачення їхньої емоційно-почуттєвої сфери, підвищення мотивації до вивчення

творів музичного мистецтва. Представлено методичні прийоми урізноманітнення уроків музичного мистецтва засобами комп'ютерних технологій відповідно до мети і завдань музичного мистецтва. Подано ігрові аудіо- та відеоматеріали для проведення нетрадиційних уроків музичного мистецтва в початковій школі.

Для вчителів початкової освіти, музичного мистецтва.

ГУМАНІТАРНА ОСВІТА

Українська мова і література

Коломієць Олена Геннадіївна

Навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 3 – ліцей» Обухівської міської ради

Завдання для тематичного контролю знань з української мови. 5 клас: методична розробка

Різномірні тестові завдання, із яких укладено варіанти тестів для тематичного контролю знань з української мови в 5 класі, допоможуть об'єктивізувати процес оцінювання, установити рівень засвоєння навчального матеріалу, виявити прогалини в підготовці учнів і спроектувати заходи щодо їх усунення.

Рекомендовано вчителям-словесникам для організації й проведення тестового контролю навчальних досягнень учнів 5 класу.

Йовбак Лідія Василівна

**Щасливський навчально-виховний комплекс
Бориспільської районної ради**

Національно-патріотичне виховання учнів на уроках української мови і літератури та в позаурочній роботі: методична розробка

Представлено методику навчання української мови і літератури в контексті національно-патріотичного виховання школярів. Запропоновані розробки уроків і позаурочних заходів, спрямовані на формування національної свідомості та патріотизму школярів.

Рекомендовано вчителям-словесникам для практичної роботи з метою розвитку кожного учня як громадянина та патріота у процесі навчання української мови і літератури.

Миколюк Інна Іванівна

Білоцерківська спеціалізована школа I-III ступенів № 1 з поглибленим вивченням слов'янських мов Білоцерківської міської ради

Українська мова. Уроки за новою програмою. 5 клас: посібник

Видання складається з розробок уроків, укладених відповідно до програми для 5 класу, та матеріалів до них.

Запропоновано види робіт і завдань, форми і методи організації та проведення сучасного уроку української мови, що якнайкраще сприяють формуванню основних компетентностей учнів.

Книга призначена для вчителів-словесників, методистів, студентів філологічних факультетів педагогічних вищих навчальних закладів.

Панькова Надія Іванівна

Немішаївська загальноосвітня школа № 2 I-III ступенів Бородянського району

Жіночі образи «Кобзаря» – на сцені

Театральна Шевченкіана – це спроба розглянути твори великого Кобзаря в ракурсі сучасного сценічного мистецтва. Оптимальне поєднання художнього слова з музикою, вокальним та хореографічним мистецтвом, драмою допоможе краще осягнути ліричну силу генія поета, природність і невимушеність стилю, гранично-прекрасну простоту його творів. Запропоновані сценарії, створені на основі ранніх балад і поем Тараса Шевченка, та відеофільми до них допоможуть урізноманітнити позакласну роботу з предмета, сприятимуть формуванню духовно багатой особистості, вихованню національних почуттів.

Рекомендовано вчителям української мови і літератури, заступникам із виховної роботи, шкільним театральним колективам.

Рудницька Олена Анатоліївна

Бучанська загальноосвітня школа I-III ступенів № 4

Розвиток комунікативної та літературної компетентностей учнів у процесі вивчення української мови

Опис досвіду вміщує рекомендації до організації навчально-виховного процесу на уроках розвитку мовлення, орієнтовані на всебічний розвиток особистості кожної дитини, її пізнавальних і творчих здібностей, комунікативної та літературної компетентностей.

Представлено методичні розробки уроків з упровадженням інтерактивних технологій навчання; учнівські творчі роботи та проекти; фотоматеріали.

Рекомендовано вчителям української мови і літератури.

Дідківський Володимир Іванович

Білоцерківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 15 Білоцерківської міської ради

Грамотій: збірник диктантів

У збірнику вміщено авторські тексти навчальних диктантів для учнів 5 класу відповідно до програми з української мови.

Важливо, що кожен текст диктанту автором максимально наповнено словами, у яких наявні орфограмами з певної теми, або реченнями з певними пунктуаційними знаками.

Видання призначене для учнів, учителів, батьків; його мета – розвиток мовної грамотності учнів.

Дідківський Володимир Іванович

Соболь Людмила Анатоліївна

Білоцерківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 15 Білоцерківської міської ради

Домашній репетитор: навчально-методичний посібник

У посібнику представлено навчальні матеріали для підвищення мовної грамотності учнів: за програмою з української мови для 5 класу відповідно до кожної навчальної теми дібрано словникові та навчальні (авторські) диктанти, у яких наявна значна кількість слів із тематичною орфограмою, або речення, у яких вживаються розділові знаки за вивченими

правилами. Важливо, що авторами запропоновано пояснення правил написання всіх (тематичних та інших) орфограм і пунктограм, які наявні в тесті диктанта.

Посібник стане в нагоді як засіб навчання на уроках та для самостійної роботи учням. Видання призначене учням, учителям української мови і літератури, батькам.

Довгаль Людмила Петрівна

Запрудянське навчально-виховне об'єднання «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дитячий садок» Рокитнянської районної державної адміністрації
Постмодернізм в українській літературі: програма факультативу з української літератури для учнів 10-11 класів; навчальний посібник до програми факультативу

Метою програми факультативу є ґрунтовне ознайомлення старшокласників із творчістю письменників літературно-мистецької генерації ХХ століття, осмислення особливостей розвитку сучасного літературного процесу в Україні, розвиток читацьких і творчих здатностей учнів.

У представленому посібнику подано навчальні матеріали відповідно до програми факультативу: розкрито літературний процес в Україні кінця ХХ – початку ХХІ ст., стильове та тематичне оновлення літератури; постмодернізм в українській літературі як один із провідних мистецьких напрямів; виникнення нових угруповань; сучасні часописи та альманахи; ґроно митців.

Седлецька Ірина Петрівна

Сквирська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2
Мультимедійний супровід уроків розвитку мовлення. 5 клас: збірник методичних матеріалів

У виданні представлено методичні розробки уроків розвитку мовлення в 5 класі, укладені до підручника української мови для 5 класу авторів О.В.Заболотного, В.В.Заболотного; на диску подано мультимедійні презентації до зазначених уроків.

Видання призначене для вчителів-словесників, студентів філологічних факультетів педагогічних вищих навчальних закладів.

Плівачук Катерина Володимирівна

Комунальний вищий навчальний заклад Київської обласної ради «Академія неперервної освіти»

Цимбалюк Василь Іванович

Навчально-виховний комплекс «Скви́рський ліцей – загальноосвітня школа І-ІІ ступенів»

Літературна Сквирщина: навчальний посібник для учнів 5-11 класів

У посібнику вміщено матеріали для проведення уроків розділу «Література рідного краю»: відомості про письменників Сквирщини, їхні художні твори (або уривки з них).

Книга стане в нагоді вчителям-словесникам та учням і може зацікавити всіх шанувальників художнього слова.

Ювхименко Наталія Іванівна

Білоцерківське навчально-виховне об'єднання «Перша Білоцерківська гімназія – школа І ступеня» Білоцерківської міської ради

Оцінювання навчальних досягнень учнів з української мови у 8 класі з поглибленим вивченням предмета: навчально-методичний посібник

Видання призначене для проведення контрольних робіт з української мови у 8 класі з поглибленим вивченням предмета: у ньому представлено теорію питання, тести, диктанти, перекази, матеріали для контрольного аудіювання та читання мовчки.

Цимбалюк Василь Іванович

Навчально-виховний комплекс «Скви́рський ліцей – загальноосвітня школа І-ІІ ступенів» Сквирської районної ради

Із секретів педагогічної творчості. Автобіографічне есе заслуженого вчителя України: збірник

Збірник для вчителів «Із секретів педагогічної творчості», написаний у формі автобіографічного есе, у якому розкрито педагогічну діяльність відомого в Україні педагога, учителя української мови і літератури Сквирського ліцею Київської області В.І. Цимбалюка, відмінника народної освіти, заслуженого вчителя України, кандидата педагогічних наук. Василь Іванович більше 50 років пропрацював у одному навчальному закладі м. Сквири і став його літописцем. Новатором створено музей історії школи. Відома всім його праця «Як навчити учнів писати твори» витримала 4 видання, стала настільною книгою словесників України. За його підручниками з української літератури продовжують навчатися школярі загальноосвітніх школах.

Видання складається із трьох частин: перша – «Словесна учнівська творчість», друга – «Журавка» (з історії творчості одного класу), третя – «Домашня бібліотека словесника».

Василь Іванович доступно розкриває основні набутки досвіду, перевіреного на практиці навчання й виховання учнів. У процесі багаторічної праці В. І. Цимбалюк переконався, що не лише урок, а й позаурочна робота з предмета формують справжнього вчителя-творця, учителя-новатора, який серце віддає дітям, працює з радістю й натхненням.

Книга є своєрідним звітом про педагогічну діяльність В. І. Цимбалюка і стане в нагоді вчителям-словесникам. Запропоновані матеріали допоможуть урізноманітнити структуру занять і методи навчання, цікаво проводити позаурочну роботу з української мови і літератури.

Іноземні мови

Зеленський Олександр Федорович
Глушківське навчально-виховного об'єднання
«Загальноосвітня школа І-ІІ ступенів – дитячий садок»
Білоцерківської районної державної адміністрації
Дидактический матеріал по русському язюку (для
общеобразовательных учебных заведений с украинским
языком обучения): збірник дидактичних матеріалів

У виданні представлено дидактичний матеріал з усіх розділів програми, передбачених для вивчення в 6 класі загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання (другий рік вивчення), який органічно поєднується із вправами та завданнями, розміщеними в підручнику авторів В.О. Корсакової, О.К. Сакович, Т.М. Полякової, О.І. Самонової, А.М. Приймак.

Запропонований книга може слугувати допоміжним джерелом відбору матеріалу для планування та проведення уроків російської мови в 6 класі.

Рекомендовано вчителям російської мови загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання.

Козловська Світлана Миколаївна
Білоцерківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4
Білоцерківської міської ради
Методичні матеріали для проведення уроків англійської
мови з теми «Sport»: методична розробка

У методичній розробці до теми "Sport" уміщено завдання, які сприяють розвитку комунікативних навичок та формуванню соціокультурних компетенцій учнів. Матеріали призначені для використання у 8-9 класах загальноосвітніх навчальних закладах.

Для вчителів англійської мови.

Шклярук Наталія Григорівна

Баришівський навчально-виховний комплекс «Гімназія – середня загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів» Баришівської районної ради

Організація позаурочної роботи з англійської мови в навчальному закладі: методична розробка

У матеріалах досвіду розкрито сучасні підходи до організації позакласної роботи з іноземної мови в загальноосвітніх навчальних закладах. Значна розмаїтість позаурочних методик і прийомів дозволяє розвинути отримані знання на уроках, перетворити їх у соціальний досвід. Завдяки цьому нейтралізується інтелектуальні перевантаження в учнів.

Методична розробка призначена для вчителів англійської мови.

Соловійова Наталія Миколаївна

Управління освіти виконавчого комітету Фастівської міської ради

Wir lernen Deutsch: практикум з німецької мови

Методична розробка є збірником тестових завдань, структурованих за рівнем складності і тематикою. У практикумі представлено завдання з орфографії, морфології та синтаксису, які можуть використовуватися в якості навчальних і (або) контрольних.

Завдання укладено з урахуванням вимог програми з німецької мови для загальноосвітніх навчальних закладів.

Рекомендується вчителям німецької мови та учням, які почали вивчати німецьку мову.

Литвин Любов Петрівна

Сквирський навчально-виховний комплекс «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №4 – дитячий садок»

Perfekt. Граматичні вправи: навчальний посібник

У навчальному посібнику вміщено вправи, що сприяють формуванню й розвитку навичок використання розмовного минулого часу Perfekt в усному й писемному мовленні з німецької мови.

Запропоновано вправи трьох рівнів складності: від практикування в утворенні Partizip II – до конструювання діалогів з використанням часової форми Perfekt.

Рекомендовано вчителям німецької мови, учням та всім, хто вивчає німецьку мову.

Зарубіжна література

Зіменкова Наталія Михайлівна

Білоцерківська гімназія № 2 Білоцерківської міської ради

Реалізація польсько-українського проекту «Шкільна академія підприємництва» на уроках зарубіжної літератури в 5-7 класах: методична розробка

Міжнародний україно-польський проект реалізується в Україні від 2012 року. Одним із етапів його реалізації є підготовка вчителів різних предметів до впровадження інтегрованих уроків «із підприємницьким тлом», на яких відбувається формування й розвиток підприємницьких позицій учнів, що виявляється в активності, відповідальності та діловому способі мислення.

Досвід учителя включає методичні рекомендації та практичні матеріали щодо використання діалогових технологій навчання літератури в контексті інноваційного проекту.

Для вчителів-словесників, а також педагогів, зацікавлених у формуванні підприємницьких здібностей школярів на уроках літератури.

Шкредова Оксана Леонідівна

Білоцерківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 7

Білоцерківської міської ради

Розвиток творчої особистості старшокласника на основі використання інтерактивного навчання у вивченні зарубіжної літератури: методична розробка

Методична розробка презентує авторську лабораторію вчителя-словесника, яка спрямовує навчання зарубіжної літератури на розвиток інтелектуально-творчих здібностей учнів

старших класів.

Учителем широко впроваджуються діалогові технології навчання зарубіжної літератури, обґрунтовані у працях сучасних вітчизняних науковців-методистів. У представленому досвіді роботи – науково-методичне обґрунтування проблеми, а також авторські методичні розробки навчальних занять.

Рекомендовано вчителям зарубіжної й української літератури, студентам філологічних факультетів педагогічних вищих навчальних закладів.

Суспільствознавча освіта

Історія

Носач Ольга Всеволодівна

**Калинівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 2
Васильківського району**

**Національно-патріотичне виховання в умовах
загальноосвітнього навчального закладу: методична
розробка**

Патріотичне виховання належить до пріоритетних напрямів системи національного виховання й передбачає формування глибокого розуміння громадянського обов'язку, любові до народу і Батьківщини, готовності відстоювати державні й суспільні інтереси.

Методична розробка містить багатий арсенал форм і методів традиційної та інноваційної діяльності вчителя на уроках історії та в позаурочний час із проблеми національно-патріотичного виховання.

Матеріали досвіду О. В. Носач зацікавлять творчих учителів, для яких виховання в молодого покоління почуття патріотизму, відданості загальнодержавній справі захисту і зміцнення Вітчизни є пріоритетним.

Сапащинська Олена Антонівна

**Білоцерківська спеціалізована школа I-III ступенів № 13 з
поглибленим вивченням французької мови Білоцерківської
міської ради**

**Історія України від найдавніших часів до середини XVI
століття: навчально-методичний посібник**

Навчальний посібник містить теоретичний матеріал, короткий термінологічний словник, хронологічну таблицю найважливіших історичних подій указанного періоду, фотоматеріали (персоналії, пам'ятки образотворчого мистецтва і

архітектури), тести для контролю й оцінювання знань та відповіді до них. Глибше осягнути багатовікову історію нашої держави допоможуть карти, схеми, таблиці посібника.

Посібник рекомендовано вчителям історії, учням загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій для підготовки до навчальних занять, державної підсумкової атестації та зовнішнього незалежного оцінювання.

Київщинознавство

Коваленко Оксана Михайлівна

**Новоолександрівський навчально-виховний комплекс
«Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дитячий садок»
Згурівської районної ради**

Із досвіду організації і діяльності шкільного історико-красознавчого музею: путівник

У путівнику представлено інформацію про змістове наповнення експозиційних матеріалів музею «Пошук» відповідно до його розділів.

Презентовано віртуальну подорож «З історії села Нова Олександрівка».

Видання адресовано музейним працівникам, класним керівникам, вихователям, педагогам-організаторам, заступникам директорів з навчально-виховної роботи і всім, хто не байдужий до історії освіти та культури рідного краю.

Гриценко Надія Іванівна, Марченко Сергій Валерійович

**Вороньківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Бориспільського району**

**Історія Вороньківської школи в особистостях. Нариси,
спогади, есе: збірник**

У збірці вміщено історичні нариси про особистостей рідного краю: учителів, випускників Вороньківської школи, які долучилися до розвитку і становлення освітньої системи Воронькова, Бориспільщини, Київщини.

Матеріали мають вагоме значення для формування ціннісного ставлення до своїх земляків, поваги до них.

Рекомендовано керівникам навчальних закладів, учителям, вихователям, музейним працівникам, батькам та учням, усім, хто не байдужий до історії рідного краю.

ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА

Математика

Мартинюк Тетяна Сергіївна, Олійник Людмила Анатоліївна
Білоцерківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 18
Білоцерківської міської ради

Сударікова Світлана Іванівна

Науково-методичний центр управління освіти і науки
Білоцерківської міської ради

Особливості організації навчально-виховного процесу в
межах курсу «Географічна статистика»: навчально-
методичний посібник

У посібнику висвітлено питання використання графічного способу зображення статистичного матеріалу у навчанні географії. Уміщено методичні рекомендації до організації вивчення курсу «Географічна статистика» та теоретичні матеріали для проведення занять.

Рекомендовано вчителям географії та математики.

Ковалишина Ольга Вікторівна

Миронівський навчально-виховний комплекс Миронівської
районної ради

Використання проектних методів для формування
міжпредметних компетентностей учнів на уроках
інформатики й математики та в позаурочній роботі

У розробці узагальнено основні принципи та підходи застосування методу проектів у навчально-виховному процесі для підготовки та проведення уроків з математики та інформатики, організації позаурочної роботи.

Рекомендовано вчителям математики та інформатики.

Ярмоленко Валентина Володимирівна

Чепилівський навчально-виховний комплекс
«Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дитячий садок»
Білоцерківської районної державної адміністрації

Формування математичної компетентності учнів засобами інформаційно-комунікаційних технологій: посібник

Посібник уміщує дидактичні завдання для засвоєння шкільного курсу математики.

Може бути використаний учителями для організації навчального процесу в загальноосвітньому навчальному закладі та учнями для самопідготовки.

**Гльченко Тетяна Анатоліївна, Черненко Наталія Андріївна
Білоцерківське навчально-виховне об'єднання «Ліцей –
Мала академія наук» Білоцерківської міської ради
Збірник тестів із стереометрії: навчальне видання**

У виданні представлено тестові завдання зі шкільного курсу стереометрії для учнів 10-11 класів.

Рекомендовано вчителям математики та учням для самопідготовки.

Економіка

Теребун Алла Іванівна

**Васильківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 7
Васильківської міської ради**

**Створення педагогічних умов для формування творчих
здібностей учнів у процесі вивчення географії та економіки:
методична розробка**

Матеріали досвіду включають теоретичну частину, у якій охарактеризовано різні види діяльності учнів на уроках географії та економіки, та розробки окремих тем із дисциплін, що розкривають особливості навчання з метою активізації пізнавальної діяльності та формування творчих здібностей учнів.

Для вчителів географії та економіки.

Інформатика

Іщенко Валентина Миколаївна

Рокитнянський районний ліцей Рокитнянської районної ради

Тестові завдання з інформатики для учнів 9 класу: збірник

У виданні розкрито теоретичні аспекти використання тестових завдань та вміщено тести для проведення тематичного оцінювання учнів з інформатики в 9 класі.

Рекомендовано вчителям інформатики для організації і проведення тестового контролю навчальних досягнень учнів 9 класу.

Зайнчківська Олена Ярославівна

Фастівський навчально-виховний комплекс «Ліцей інформаційних технологій – спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №9» Фастівської міської ради

Формування основних компетенцій учнів середніх класів на основі продуктивних технологій навчання: методична розробка

Презентовано методику формування основних компетенцій учнів середніх класів завдяки продуктивних технологій навчання й виховання.

Узагальнено основні принципи й підходи до використання педагогічних програмних засобів та застосування дидактичних методів у навчально-виховному процесі.

Методична розробка призначена для вчителів інформатики.

Мельнічук Ірина Сергіївна

Фастівська спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №4 з поглибленим вивченням іноземних мов Фастівської міської ради

Руденко Людмила Володимирівна

Фастівський навчально-виховний комплекс «Ліцей інформаційних технологій – спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №9» Фастівської міської ради

Збірник нормативно-правових документів для кабінету інформатики

У збірнику подано нормативні документи, що регламентують роботу кабінету інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій, вимоги до санітарно-гігієнічних норм під час проведення занять у такому кабінеті у процесі вивчення інформатики та інших загальноосвітніх предметів із використанням комп'ютерів.

Рекомендовано вчителям інформатики.

Ковалишина Ольга Вікторівна

Миронівський навчально-виховний комплекс Миронівської районної ради

Застосування методу проектів для формування міжпредметних компетентностей учнів на уроках інформатики й математики: методична розробка

У розробці узагальнено основні принципи та підходи використання методу проектів у навчально-виховному процесі, які з можна застосовувати для підготовки та проведення уроків із математики та інформатики.

Матеріали призначені для вчителів математики та інформатики.

Притула Ірина Володимирівна

Богуславська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 3 Богуславського району

Розв'язування економічних задач: методичний посібник

Матеріали посібника сприятимуть вирішенню провідного завдання шкільного курсу економіки – формуванню в учнів умінь і навичок аналізу реальних економічних ситуацій, застосуванню отриманих теоретичних знань практично, розумінню процесів, що відбуваються в економіці.

Зміст посібника охоплює всі розділи шкільної програми навчального курсу «Економіка. 10 клас» (рівень стандарту, академічний рівень). У виданні вміщено завдання із розв'язками різних рівнів складності, що допоможе вчителю розвинути в учнів вміння економічного аналізу, закріпити теоретичні знання і здійснити контроль за рівнем знань і вмінь із курсу економіки.

Рекомендовано вчителям економіки для використання в навчально-виховному процесі.

Географія

Гудима Володимир Миколайович

Комунальний вищий навчальний заклад Київської обласної ради «Академія неперервної освіти»

Комп'ютер на уроках географії: електронний навчально-методичний посібник

У посібнику подано опис методичних прийомів роботи з пакетом програм Microsoft Office, графічних редакторів Paint, Photoshop, анімаційними та відеоредакторами у процесі вивчення географії в загальноосвітньому навчальному закладі.

Рекомендовано вчителям географії та природознавства.

Теребун Алла Іванівна

**Васильківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 7
Васильківської міської ради**

Створення педагогічних умов для формування творчих здібностей учнів у процесі вивчення географії та економіки: методична розробка

У матеріалах досвіду представлено теоретичну частину, де охарактеризовано різні види діяльності учнів на уроках географії та економіки, та практичну – розробки окремих тем з предметів, що розкривають особливості умов навчання для активізації пізнавальної діяльності та формування творчих здібностей учнів.

Для вчителів географії та економіки.

**Мартинюк Тетяна Сергіївна, Олійник Людмила Анатоліївна
Білоцерківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 18
Білоцерківської міської ради**

Сударікова Світлана Іванівна

**Науково-методичний центр управління освіти і науки
Білоцерківської міської ради**

Особливості організації навчально-виховного процесу в межах курсу «Географічна статистика»: навчально-методичний посібник

У посібнику висвітлено питання використання графічного способу зображення статистичного матеріалу у процесі вивчення географії. Уміщено методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу в межах курсу «Географічна статистика» та теоретичні матеріали для проведення занять.

Рекомендовано вчителям географії та математики.

Прохоренко Світлана Миколаївна Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4 міста Обухова Упровадження проектних технологій на заняттях географії: методична розробка

У методичній розробці представлено досвід роботи вчителя щодо використання проектних технологій на уроках географії та в позаурочній роботі, спрямований на підвищення ефективності навчально-виховного процесу з предмета. Розробка складається із двох частин: теоретичної, у якій розкрито сутність проектної технології, та практичної, що містить розробки навчальних, зокрема й дослідницьких проектів, підготовлених учнями із використанням засобів інноваційних технологій.

Рекомендовано вчителям географії, природознавства, біології, хімії, екології, квітчинознавства та учням загальноосвітніх навчальних закладів.

Компанієць Галина Володимирівна Маловільшанська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2 Білоцерківської районної державної адміністрації Упровадження ігрових технологій у вивченні географії: методичний посібник

У методичному посібнику представлено теоретичний матеріал щодо особливостей упровадження ігрових технологій у вивченні курсу географії та в позаурочній роботі. Подано опис ігор для формування, систематизації та узагальнення

географічних понять, вивчення номенклатури, розвитку творчого потенціалу учнів, а також розробки занять з упровадженням цієї технології.

Рекомендовано вчителям географії, студентам географічних спеціальностей педагогічних вищих навчальних закладів.

Шпиль Ірина Володимирівна

Комунальний заклад Миронівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 3 Миронівської районної ради

Робота з обдарованими учнями на уроках географії та в позаурочній діяльності: методична розробка

У методичній розробці представлено досвід учителя щодо роботи з обдарованими учнями на уроках географії та в позаурочній діяльності, спрямований на підвищення ефективності навчально-виховного процесу з предмета, творчий розвиток учнів. Запропоновано матеріали для вдосконалення креативного мислення та інтелектуального потенціалу учнів у процесі вивчення географії, які ґрунтуються на впровадженні інноваційних технологій: особистісно зорієнтованого навчання, проблемного навчання, проектної технології та дослідницької діяльності. Робота складається із двох частин: теоретичної, що вміщує опис досвіду, який розкриває сутність педагогічних технологій, та практичної, що поєднує методичні розробки уроків, позаурочних заходів, зразки проектів, олімпіадних завдань із використанням краєзнавчих матеріалів тощо.

Рекомендовано вчителям географії та учням загальноосвітніх навчальних закладів.

Руденко Світлана Василівна

Ковалинське навчально-виховне об'єднання Переяслав-Хмельницького району

Краєзнавчий підхід як метод практичної спрямованості у викладанні географії: методична розробка

У матеріалах досвіду подано теоретичні та практичні аспекти використання краєзнавчих матеріалів на уроках географії.

Рекомендовано вчителям географії загальноосвітніх навчальних закладів.

Руденко Світлана Василівна

Ковалинське навчально-виховне об'єднання Переяслав-Хмельницького району

Сім чудес Переяславщини: збірник

Подано краєзнавчі матеріали, які можуть бути корисні вчителям та учням у процесі вивчення географії, природознавства, київщинознавства.

Рекомендовано вчителям географії, природознавства, київщинознавства загальноосвітніх навчальних закладів.

Совенко Валерій Володимирович

Комунальний вищий навчальний заклад Київської обласної ради «Академія неперервної освіти»

Красніков Віталій Костянтинович

Погребівський та Великовільшанський навчально-виховні комплекси «Загальноосвітня школа I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад» Васильківського району

Географія: материки і океани. Розробки уроків: методичного посібник

Посібник розроблено відповідно до нової навчальної програми; уміщено методичні розробки уроків, що супроводжуються методичними рекомендаціями щодо використання різноманітних методів і прийомів навчання.

Рекомендовано вчителям географії.

Совенко Валерій Володимирович

Комунальний вищий навчальний заклад Київської обласної ради «Академія неперервної освіти»

Портал до географічного олімпу: просте і складне поруч: навчально-методичний посібник

У виданні презентовано матеріали, які використовувалися під час проведення Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії: тестові, практичні та теоретичні завдання і зразки орієнтовних відповідей до них, вирішення завдань. Подано методичні рекомендації щодо особливостей підготовки учнів до участі в інтелектуальних змаганнях. Завдання різного рівня складності можуть бути використані для підготовки до інтелектуальних змагань, проведення позаурочних заходів, на уроках географії.

Рекомендовано вчителям географії, учням, батькам.

Хімія

Бобкова Олена Степанівна

Комунальний вищий навчальний заклад Київської обласної ради «Академія неперервної освіти»

Готуємося до олімпіади з хімії: навчальний посібник

До посібника увійшли програми підготовки учнів до II (районного/міського) і III (обласного) етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з хімії та олімпіадні завдання, що пропонувалися на цих етапах у Київській області протягом 2010-2015 років.

До більшої частини завдань різних типів наведено варіанти розв'язування, що дасть можливість сформулювати узагальнені вміння учнів.

Рекомендовано учням загальноосвітніх навчальних закладів, абітурієнтам, учителям хімії, керівникам хімічних гуртків і факультативів.

Бобкова Олена Степанівна

Комунальний вищий навчальний заклад Київської обласної ради «Академія неперервної освіти»

Варіативна складова Типових навчальних планів: навчальні програми курсів за вибором і факультативів з хімії: збірник

До збірника увійшли програми факультативів і курсів за вибором, розроблені педагогами Київської області для

наповнення варіативної складової Типових навчальних планів школи III ступеня, спрямовані на реалізацію допрофесійного навчання старшокласників та їх підготовку до свідомого вибору майбутньої професії.

Призначене вчителям хімії загальноосвітніх навчальних закладів

Фізика та астрономія

Букач Світлана Іванівна

**Білоцерківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 18
Білоцерківської міської ради**

**Планування навчального матеріалу з фізики в 7 класі:
збірник**

Запропоновано види робіт і завдань, форми і методи організації та проведення сучасного уроку з фізики, що оптимально сприяють формуванню основних компетентностей учнів у 7 класі.

Рекомендовано вчителям фізики.

Полулях Тетяна Петрівна

Славутицький ліцей Славутицької міської ради

Фізична задача як поштовх до пізнання: методична розробка

Матеріали методичної розробки укладено за чинною програмою з фізики для загальноосвітніх навчальних закладів. Уміщено навчально-методичні та практичні матеріали, ефективні для підготовки та проведення уроків фізики.

Призначене для вчителів фізики.

Мирошніченко Юрій Борисович

Миронівська районна державна адміністрація Київської області

Астрономія: навчальна програма спецкурсу для учнів 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів

Навчальна програма спецкурсу з астрономії присвячена актуальній проблемі формування загальнокультурної компетентності учнів, наукового світогляду та вивчення основ законів руху, фізичної природи, еволюції небесних тіл і Всесвіту в цілому.

Програма характеризується чіткою структурою, раціональним розподілом орієнтовного часу на засвоєння окремих розділів і тем; у її змісті враховано сучасні підходи до організації навчально-виховного процесу. Так, педагогам запропоновано проводити астрономічні спостереження з використанням ресурсів мережі Інтернет, зокрема астрономічного календаря, рухомої карти зоряного неба тощо. До програми укладено перелік інформаційних ресурсів астрономічної тематики.

Для вчителів астрономії.

Биковець Олександр Іванович
Старинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Бориспільської районної державної адміністрації
Контрольні роботи з фізики. 7 клас: зошит для контролю
навчальних досягнень учнів

Диференційовані завдання, з яких укладено варіанти для тематичного контролю знань із фізики у 7 класі, допоможуть установити рівень засвоєння навчального матеріалу, виявити прогалини в підготовці учнів і спроектувати заходи щодо їх усунення.

Контрольні роботи складено згідно чинної програми з фізики для учнів 7 класу.

Рекомендовано вчителям фізики для організації й проведення контролю навчальних досягнень учнів 7 класу.

Біологія та основи здоров'я

Тарасенко Оксана Петрівна
Іванківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 1

Формування предметної, інформаційно-комунікаційної та здоров'язбережувальної компетентностей учнів на уроках біології та основ здоров'я: методична розробка

Запропоновано різноманітні види діяльності, спрямовані на розвиток предметної, інформаційно-комунікаційної та здоров'язбережувальної компетентностей школярів на уроках біології та основ здоров'я, формування мотивації до навчання.

Уміщено розробки уроків із біології тварин (7 клас); мультимедійні презентації до курсу «Основи здоров'я» (9 клас); методичні матеріали до уроків із тем «Опора і рух», «Дихання», «Нервова регуляція функцій організму людини».

Рекомендовано вчителям біології та основ здоров'я загальноосвітніх навчальних закладів.

Артем'єва Ірина Вікторівна

Славутицький ліцей Славутицької міської ради

Технологія підготовки учнів до олімпіади з біології: методична розробка

У матеріалах досвіду розкрито теоретичні аспекти методики підготовки учнів до Всеукраїнської олімпіади з біології, описана систему роботи, апробовану в підготовці ліцеїстів до олімпіади. Наведено зразки технологічної схеми занять, завдання, тести.

Призначене для вчителів біології загальноосвітніх навчальних закладів.

ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНА ОСВІТА

Колісніченко Василь Миколайович

Розважівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів

Іванківського району

Чудова дитяча пора!: збірка пісень

Авторська збірка пісень для дітей та юнацтва «Чудова дитяча пора» уміщує вокально-хорові твори, що відповідають віковим особливостям та виконавським можливостям дитячого вокального колективу. Запропонований репертуар можна

використовувати для виконання шкільним хором і вокальним ансамблем, що збагачує палітру дитячої пісенної творчості.

Рекомендовано вчителям музичного мистецтва, керівникам вокально-хорових гуртків позашкільних навчальних закладів.

Галкіна Лариса Василівна

Білоцерківська спеціалізована природничо-математична школа I-III ступенів № 16 ім. М. О. Кириленка Білоцерківської міської ради

Музичне мистецтво. Портрети та біографії композиторів: посібник

У посібнику подано характеристику різних музичних епох, біографії композиторів та їхні основні твори, описано характерні, риси притаманні творчості кожного композитора, цікаві факти із життя. Матеріал викладено в доступній, цікавій формі, що викличе усвідомлений інтерес до пізнання музичного мистецтва й допоможе вчителю перетворити уроки музичного мистецтва в цікаву подорож дивним і чарівним світом музики.

Рекомендовано вчителям музичного мистецтва загальноосвітніх навчальних закладів.

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ

Винарчук Тетяна Миколаївна

Комунальний вищий навчальний заклад Київської обласної ради «Академія неперервної освіти»

Фантазії паперопластики. Частина 2: навчальний наочний посібник

У посібнику подано технологічні вказівки з оброблення різних видів паперу й виготовлення з нього оригінальних виробів, що можна застосовувати на заняттях декоративно-прикладної творчості, художньої праці в умовах як шкільної, так і позашкільної роботи педагога з дітьми різних вікових категорій.

Практичний посібник адресовано учням і вчителям загальноосвітніх шкіл, керівникам позашкільних дитячих гуртків, вихователям дошкільних навчальних закладів та усім зацікавленим.

Видання розраховане на широку аудиторію читачів.

Кучеренко Оксана Володимирівна

Фастівський навчально-виховний комплекс «Ліцей інформаційних технологій – спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 9» Фастівської міської ради

Формування творчої особистості учня на уроках трудового навчання: методична розробка

Презентовано досвід учителя зі створення умов для розвитку творчого потенціалу учнів на заняттях трудового навчання. Основним засобом досягнення мети є широке використання розвивальних завдань.

Подано науково-дослідницькі роботи учнів, членів МАН України; творчі проекти; сценарій позаурочного заходу соціально-орієнтованого проекту екологічної спрямованості «Саду мого дивоцвіт»; ігри для використання на заняттях трудового навчання; авторську програму гуртка «Зроби світ навколо себе прекрасним»; систему творчих завдань для оцінювання рівня знань учнів із трудового навчання.

Рекомендовано вчителям трудового навчання.

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Пількевич Ольга Дмитрівна

Комунальний вищий навчальний заклад Київської обласної ради «Білоцерківський гуманітарно-педагогічний коледж»

Безпека життєдіяльності: навчально-методичний посібник

Зміст посібника укладено відповідно до навчальної програми нормативної дисципліни «Безпека життєдіяльності» (2011 р.) для вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації.

У виданні представлено програму, методичні розробки лекційних, семінарських і практичних занять із навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності». Запропоновано різноманітні додаткові матеріали з безпеки життєдіяльності: схеми, пам'ятки, рекомендації, методичні розробки занять тощо, спрямовані на формування й розвиток загальнопрофесійних і спеціалізованих компетентностей майбутніх педагогів.

Подано тестові завдання, завдання для самостійної роботи, що створює умови для здійснення об'єктивного контролю та самоконтролю знань.

Видання стане в нагоді викладачам і студентам.

ВИХОВНА РОБОТА

Полоз Ірина Володимирівна

**Славутицька загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4
Славутицької міської ради**

«Сім Я патріота»: програма виховної роботи

У програма патріотичного виховання розкрито зміст, методи й організаційні форми виховної роботи з учнями 1-4 класів, спрямовані на формування національної свідомості, людської гідності, любові до рідної землі, родини, народу.

Зміст програми структуровано за розділами, до кожного з яких дібрано вислови відомих людей, цікаві назви виховних справ. Запропоновано інтерактивні форми роботи: ігри-змагання, акції, козацькі розваги, гумористичні марафони, живописні вернісажі, станційні ігри, тренінги тощо.

До кожного розділу подано тематику виховних справ, форму проведення яких учитель або вихователь добирає самостійно. Програма є гнучкою і може бути скоригована у разі потреби.

Рекомендовано для використання заступниками директорів шкіл із виховної роботи, класними керівниками, вихователями, педагогами-організаторами.

Журбас Світлана Олександрівна

**Літківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів імені
М.П. Стельмаха Броварського району**

**Профорієнтаційна робота у старшій школі: методично-
практичний збірник**

У збірнику подано методичні рекомендації щодо організації профорієнтаційної роботи з учнями старшої школи в позакласний час, каталог Інтернет-ресурсів із профорієнтації, методичні посилання, нормативно-правове забезпечення, орієнтовний план заходів, розробки уроків, тренінгів, ділових ігор. Організація запропонованої системи роботи сприяє професійному самовизначенню особистості та формуванню

майбутнього професіонала, який вміє застосовувати свої вміння та здібності.

Матеріали збірки рекомендуються для використання класними керівниками у процесі організації профорієнтаційної роботи з учнями старшої школи, вчителями-предметниками, педагогами-організаторами, психологами, соціальними педагогами.

Буряк Світлана Валентинівна
Морозівський навчально-виховний комплекс
«Спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів з
поглибленим вивченням окремих предметів – ясла-садок»
Баришівської районної ради
Формування патріотичної свідомості учнів у процесі
організації виховної роботи: методична розробка

Представлено сучасні ефективні форми виховної роботи: години спілкування, уроки доброти, родинні свята, просвітницькі та соціальні акції, інтерактивні ігри, тренінги, розвивальні ігри. Презентовано авторську модель виховної системи класу та програму громадянського виховання учнів 7-9 класів.

Використання пропонованих матеріалів сприятиме залученню кожного учня до колективного життя, розкриттю його індивідуальності, самовизначенню в майбутньому.

Рекомендовано для творчого використання класними керівниками загальноосвітніх навчальних закладів.

Прядко Любов Василівна
Гнідинська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів імені Петра
Яцика Бориспільської районної ради
Патріотичне виховання учнівської молоді методами
соціально-проектних технологій: методична розробка

Презентовано авторські проекти патріотичного спрямування для впровадження на уроках та в позаурочній роботі.

Уміщено проекти «Гнідинці на лінії вогню», «Жива душа поетова святая», «Вшануймо Героїв»; розробки уроків «Від етносу до нації», «Російська панславістська, польська федеративна й українська слов'янофільська теорії». Їх зміст зорієнтовано на розвиток загальнолюдських і національних цінностей, комунікативної, інформаційної компетентностей.

Матеріали рекомендовано вчителям історії України, краєзнавства, української мови і літератури, музичного мистецтва, класним керівникам, керівникам гурткової роботи.

ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА, СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

Сердюк Валентина Іванівна

**Білоцерківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 11
Білоцерківської міської ради**

Грасмо. Навчасось. Розвивасось: методична розробка

Описано програму роботи з розвитку особистості учня молодшої школи, пізнавальних процесів: уваги, пам'яті, мислення, емоційно-вольової сфери. Подано систему занять розвивального спрямування та просвітницько-розвивального напрямку для учнів 2-4 класів.

Розвивальні заняття включають вправи на створення сприятливої психологічної атмосфери, психогімнастичні ігри, завдання для розвитку пізнавальних процесів, довільної поведінки, вправи для формування комунікативних навичок.

Методична розробка буде корисною практичним психологам для проведення «Годин психолога» для 2-4 класів, організації розвивальної роботи з учнями, які потребують корекції розвитку, навчаються за інклюзивною формою навчання. Також буде доцільним використання пропонованих матеріалів класоводами під час проведення виховних і просвітницьких заходів.

Авторський колектив за редакцією Лисенко Олени Андріївни

Управління освіти Фастівської міської ради

Подаруй мені казку. Казкові історії для дітей та їхніх батьків: збірник

Представлено авторські дитячі казки, розроблені практичними психологами навчальних закладів м. Фастова, систематизовані відповідно до вікових категорій вихованців та психологічних проблем, що виникають у дітей різного віку.

Адресовано батькам, педагогам навчальних закладів та установ системи освіти. Збірник буде корисним практичним психологам в організації корекційно-розвивальної роботи з вихованцями та учнями, класоводам під час проведення виховних, просвітницьких заходів.

Мазур Тамара Євгенівна

Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 5 «Джерельце» відділу освіти виконавчого комітету Славутицької міської ради

Казка як метод корекції емоційної сфери дітей дошкільного віку: методична розробка

У методичних матеріалах презентовано досвід роботи психолога з використання казки як методу корекції емоційної сфери дитини-дошкільника. Запропоновано різні прийоми роботи з казкою: аналіз, розповідь, переписування казок, їх постановка за допомогою ляльок, складання та малювання казок, – спрямовані на корекцію порушень у розвитку емоційної сфери дитини, зокрема розладів настрою, поведінки, порушення психомоторики. Подано розробки занять із дітьми; розміщено пам'ятки для педагогів щодо роботи із зазначеної проблеми.

Рекомендовано для педагогів, практичних психологів навчальних закладів.

Авторський колектив за редакцією Колесової Ганни Володимирівни

Славутицька психолого-медико-педагогічна консультація

Психологічна студія для батьків. Випуск 3: періодичне видання для батьків

Представлено просвітницькі матеріали, підготовлені практичними психологами навчальних закладів, зокрема статті з актуальних питань, довідкову інформацію, консультації психологів, пам'ятки та рекомендації, тематичні огляди сайтів, дитячі казки, думки спеціалістів із дискусійних питань.

Рекомендовано батькам, педагогам закладів та установ системи освіти.

Позашкільна освіта

Артамкіна Вікторія Вікторівна

Будинок дитячої та юнацької творчості міста Борисполя

Розвиток пізнавальної компетентності дошкільників засобами інформаційно-комунікаційних технологій: методична розробка

Представлено педагогічні умови, методи і прийоми розвитку пізнавальної компетентності дітей дошкільного віку в позашкільних навчальних закладах засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Подано розробки навчальних занять, сценарії виховних справ із використанням засобів ІКТ, методичні рекомендації щодо їх проведення.

Рекомендовано керівникам гуртків, центрів раннього розвитку дітей позашкільних навчальних закладів.

Губа Ірина Миколаївна

Будинок дитячої та юнацької творчості міста Борисполя

Підготовка дітей до навчання у школі в умовах позашкільного навчального закладу: методична розробка

Висвітлено психолого-педагогічні та дидактичні аспекти успішної адаптації майбутніх першокласників до навчання у школі в умовах позашкільного навчального закладу. Представлено розробки навчальних занять, сценарії виховних справ, методичні рекомендації щодо їх проведення, психолого-

педагогічний інструментарій моніторингу рівня особистісного зростання дітей, практичні поради батькам дошкільнят.

Рекомендовано керівникам гуртків, центрів раннього розвитку дітей позашкільних навчальних закладів.

Дзекунова Ірина Володимирівна

**Броварський районний центр дитячої та юнацької творчості
Креативне рукоділля: навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку**

Зміст програми забезпечує ознайомлення вихованців з історією й теорією декоративно-вжиткового мистецтва, традиційними техніками рукоділля (вишивка, бісероплетіння, лялькарство, лозоплетіння) та сучасними видами хендмейду (ізонитка, квілінг, декупаж, айріс-фолдінг), формування творчих здібностей, розвиток просторової уяви, естетичних смаків дітей. Програма передбачає 4 роки навчання у групах початкового та основного рівнів.

Рекомендовано керівникам гуртків художньо-естетичного напрямку загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів.

Каравасва Катерина Миколаївна

Вишгородський районний центр художньої творчості дітей, юнацтва та молоді «Дивосвіт»

Порадник ігротехніку: методична розробка

Розкрито теоретичні аспекти ігрової діяльності як способу творчого розвитку дітей та учнівської молоді. Представлено методичні рекомендації щодо організації і змісту дозвіллевої діяльності вихованців гуртків, механізми впровадження ігрових технологій у навчально-виховний процес, авторські сценарії ігрових програм, конкурсів, колективних творчих справ.

Адресовано педагогам-організаторам, культурним організаторам, керівникам гуртків позашкільних навчальних закладів.

Кидиба Богдана Анатоліївна

Палац дитячої та юнацької творчості Славутицької міської ради

Я – житель, я – патріот, я – громадянин своєї Батьківщини!: програма виховної роботи

Представлено програму виховної роботи, що забезпечує формування ціннісних орієнтацій дітей та учнівської молоді, їхнє громадянське, національно-патріотичне, духовне, художньо-естетичне виховання в умовах позашкільного навчального закладу, методичні рекомендації щодо її реалізації та моніторингу виховних досягнень.

Рекомендовано директорам, методистам, керівникам гуртків позашкільних навчальних закладів.

Корчовна Людмила Степанівна

Ірпінський еколого-технічний центр творчості школярів та молоді

Фітодизайн: навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку

Зміст навчальної програми спрямовано на ознайомлення вихованців з історією й теорією фітодизайну, традиційними й сучасними техніками флористики, квітництва, засвоєння технологій створення декоративних композицій із природних матеріалів, що забезпечує формування творчих здібностей і ціннісного ставлення до природи, розвиток просторової уяви та естетичних смаків дітей. Програма передбачає 3 роки навчання у групах початкового, основного та вищого рівнів.

Для керівників гуртків художньо-естетичного напрямку загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів.

Колісник Світлана Анатоліївна

Ставищенський районний центр дитячої та юнацької творчості

Нетрадиційні заняття як засіб розвитку пізнавальних інтересів вихованців гуртка: методична розробка

Обґрунтовано організаційно-педагогічні та дидактичні аспекти модернізації освітньої діяльності гуртків, творчих

об'єднань на основі проведення нетрадиційних навчальних занять. Представлено авторські розробки таких занять, що забезпечують розвиток пізнавальних інтересів вихованців, методичні рекомендації щодо їх організації та проведення, психолого-педагогічний інструментарій моніторингу ефективності розвивального впливу.

Рекомендовано методистам, педагогам-організаторам, культорганізаторам, керівникам гуртків позашкільних навчальних закладів.

Колісник Світлана Анатоліївна

Ставищенський районний центр дитячої та юнацької творчості

Інтерактивні методи навчання як умова розвитку творчих здібностей вихованців гуртка: методичні матеріали

Розкрито теоретичні аспекти застосування інтерактивних методів навчання в на заняттях гуртків, творчих об'єднань позашкільних навчальних закладів. Представлено розробки навчальних занять, сценарії виховних справ із застосуванням інтерактивних методів навчання (колективних, групових, дискусійних, ситуативного моделювання), що забезпечують розвиток творчих здібностей і творчої активності вихованців, методичні рекомендації щодо їх організації та проведення.

Матеріали призначені для методистів, педагогів-організаторів, культорганізаторів, керівників гуртків позашкільних навчальних закладів.

Марченко Галина Дмитрівна

Іванківський районний центр дитячої та юнацької творчості
Акмеологія як основа самовдосконалення педагога позашкільного навчального закладу: методична розробка

Розкрито акмеологічний підхід до професійного розвитку педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів. Представлено механізми впровадження педагогічної акмеології в управлінську, науково-методичну, навчально-виховну діяльність Іванківського районного центру дитячої та юнацької

творчості, алгоритм актуалізації творчого потенціалу й досягнення професійного успіху педагогічного колективу.

Для директорів, методистів і педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів.

Марченко Галина Дмитрівна

**Іванківський районний центр дитячої та юнацької творчості
Формування гуманістичних цінностей вихованців гуртків
туристсько-краєзнавчого напрямку: методична розробка**

Висвітлено теоретичні аспекти формування ціннісних орієнтацій дітей та учнівської молоді засобами позашкільної освіти на основі засвоєння загальнолюдських цінностей і національних гуманістичних традицій. Представлено гуманістичну, особистісно зорієнтовану модель духовно-практичного розвитку вихованців гуртків туристсько-краєзнавчого напрямку.

Рекомендовано директорам і методистам позашкільних навчальних закладів, керівникам гуртків туристсько-краєзнавчого напрямку.

Марченко Ірина Олександрівна

**Будинок художньої творчості дітей, юнацтва та молоді міста
Переяслава-Хмельницького**

**Оздоровчі технології на заняттях хореографії: методична
розробка**

Проаналізовано психолого-педагогічні аспекти впровадження здоров'язберігальних і здоров'яформувальних технологій в освітню діяльність гуртків, творчих об'єднань хореографічного мистецтва. Представлено методичні рекомендації щодо формування навичок здорового способу життя, профілактики втоми і хронічних захворювань дітей та учнівської молоді засобами сучасної хореографії.

Методична розробка стане в нагоді керівникам гуртків художньо-естетичного напрямку загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів.

Мельниченко Ірина Анатоліївна

**Іванківський районний центр дитячої та юнацької творчості
Канзаші – шовкове мистецтво: методична розробка**

Розкрито історію, символіку й семантику мистецтва канзаші, технологічні особливості виготовлення базових елементів і художніх композицій такою технікою. Представлено розробки навчальних занять, технологічні картки виготовлення художніх виробів у техніці «канзаші» для вихованців гуртків декоративно-вжиткового мистецтва.

Рекомендовано керівникам і вихованцям гуртків художньо-естетичного напрямку загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів.

Монарх Євгенія Юхимівна

Васильківський міський центр дитячої та юнацької творчості

Освітній потенціал історико-побутового танцю: методична розробка

Представлено історію розвитку хореографічного мистецтва, форми, види та жанри народної хореографії, досвід використання історико-побутового танцю як засобу творчого розвитку вихованців дитячих хореографічних колективів. Презентовано теорію та методику роботи з вивчення історико-побутових танців, особливості організації навчальних занять, технологію роботи керівника хореографічного колективу.

Для керівників гуртків художньо-естетичного напрямку позашкільних навчальних закладів.

Проценко Оксана Михайлівна

Палац дитячої та юнацької творчості Славутської міської ради

Шовкова нитка: програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку

Навчальна програма забезпечує розвиток пізнавальних і творчих здібностей, художньо-образного мислення вихованців

та набуття ними емоційно-естетичного досвіду під час оволодіння традиційними й сучасними техніками рукоділля (в'язання гачком, спицями, макраме, фриволіте, бісероплетінням, конструювання одягу тощо), формує стійку потребу в духовно-естетичному самовдосконаленні засобами декоративно-вжиткового мистецтва. Програма розрахована на 6 років навчання у групах початкового та основного рівнів.

Рекомендовано керівникам гуртків художньо-естетичного напрямку загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів.

Пасентко Вікторія Василівна

Ірпінський еколого-технічний центр творчості школярів та молоді

Основи нанотехнологій: навчальна програма з позашкільної освіти дослідницько-експериментального напрямку

Навчальна програма розраховано для учнів старшого шкільного віку, які захоплюються науковими дослідженнями, беруть участь у дослідницьких проектах для юних науковців і прагнуть отримати поглиблену теоретичну та практичну підготовку з фізики, біології, хімії. Зміст програми забезпечує вивчення вихованцями фізичних і хімічних властивостей нанооб'єктів, проведення наукових експериментів, написання дослідницьких робіт, участь у науково-практичних конференціях тощо.

Адресовано керівникам гуртків дослідницько-експериментального напрямку.

Седлецька Тетяна Іванівна

Центр творчості молоді «Оберіг» м. Боярки Києво-Святошинської районної державної адміністрації

Технологія вишивання шовковими стрічками: навчально-методичний комплекс

Видання включає авторську програму гурткової роботи «Вишивання шовковими стрічками» для дітей середнього і

старшого шкільного віку та збірник інструктивно-технологічних карток для проведення занять за зазначеним видом діяльності.

Рекомендовано керівникам гуртків та вчителям трудового навчання.

Радіонов Роман Вікторович

**Бориспільський міський центр технічної творчості «Еврика»
Формування компетентності особистості засобами
авіамоделювання: методична розробка**

Представлено авторську методичну систему формування базових компетентностей вихованців засобами позашкільної освіти науково-технічного напрямку. Подано творчі проекти, розробки навчальних занять, сценарії виховних справ, що забезпечують реалізацію компетентнісного підходу в освітній діяльності гуртка авіамоделювання.

Для керівників гуртків науково-технічного напрямку загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів.

Розумнюк Антоніна Анатоліївна

**Васильківський міський центр дитячої та юнацької
творчості**

**Соціально-педагогічні умови національно-патріотичного
виховання в гуртку туристсько-краєзнавчого напрямку:
методична розробка**

Розкрито соціально-педагогічні умови й сучасні підходи до національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді засобами позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого напрямку. Представлено авторську методичну систему формування ціннісних орієнтацій і патріотичних почуттів вихованців, розробки навчальних занять, сценарії виховних заходів, рекомендації щодо їх проведення з досвіду роботи гуртка «Краєзнавець».

Рекомендовано керівникам гуртків туристсько-краєзнавчого напрямку загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів.

Шумейко Наталія Леонідівна

Палац дитячої та юнацької творчості Славутицької міської ради

Методичний поради́ник керівника гуртка: методична розробка

Розглянуто концептуальні засади освітньої діяльності позашкільних навчальних закладів в умовах реформування системи освіти держави та суспільних викликів. Представлено базові нормативні документи, що регламентують навчально-виховний процес у гуртках, творчих об'єднаннях, пам'ятки для керівників і вихованців гуртків, технологічні картки навчальних занять, методичні рекомендації щодо організації та змісту виховної діяльності.

Призначене для керівників гуртків позашкільних навчальних закладів.

Художньо-естетичне виховання творчої особистості засобами позашкільної освіти : методичний посібник (з досвіду роботи слухачів обласного опорного закладу освіти – Васильківського міського центру дитячої та юнацької творчості) / упорядники В.Ю. Гаврилюк, Т.А. Слободянюк, А.А. Розумнюк. – Біла Церква : КВНЗ КОР «Академія неперервної освіти», 2016. – 144 с.

Розглянуто теоретичні й організаційно-педагогічні аспекти художньо-естетичного виховання дітей та учнівської молоді засобами позашкільної освіти. Розкрито навчально-розвивальний і виховний впливи художньо-естетичного виховання на формування гармонійно розвиненої особистості, її світоглядних уявлень, ціннісних орієнтацій, морально-естетичних ідеалів. Представлено методичні рекомендації, розробки навчальних занять, сценарії виховних справ із проблеми «Художньо-естетичне виховання творчої особистості засобами позашкільної освіти» як досвід роботи слухачів обласного опорного закладу освіти – Васильківського міського центру дитячої та юнацької творчості.

Для директорів, методистів і педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів, слухачів курсів підвищення фахової кваліфікації керівників і педагогічних працівників системи позашкільної освіти.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

Примаченко Наталія Миколаївна

**Славутицька загальноосвітня школа I-III ступенів № 3
Славутицької міської ради**

Виховання духовно багаті особистості засобами бібліотечної роботи: методична розробка

У роботі представлено досвід формування духовно-багаті особистості засобами бібліотечної роботи. Запропоновано інноваційні форми і методи бібліотечної роботи, які розвивають інтерес до книги та читання. Презентовано бібліотечні заняття з мультимедійними презентаціями для учнів різних вікових категорій

Адресовано бібліотечним і педагогічним працівникам навчальних закладів.

Іванова Яна Євгенівна

Міський методичний центр відділу освіти виконавчого комітету Славутицької міської ради

Удосконалення традиційних та формування інноваційних фахових навичок шкільного бібліотекаря: методична розробка

Подано матеріали майстер-класів щодо використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у бібліотечній практиці. Представлено серію відео уроків, спрямованих на використання інформаційного простору мережі Інтернет. Висвітлено питання обліку бібліотечних фондів, бібліотечно-бібліографічної класифікації, іміджу бібліотеки.

Рекомендовано бібліотечним працівникам навчальних закладів.

СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Шикун Тетяна Володимирівна

Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу «Центр розвитку дитини» м. Славутича

«Мнемотехніка» (розвиток мовлення): парціальна програма гуртка для дітей старшого дошкільного віку (шостого-сьомого років життя) із загальним недорозвитком мовлення

У програмі узагальнено та систематизовано практичний досвід навчання дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення. Представлено систему роботи вчителя-логопеда з використання мнемотехніки. Запропоновано методи, прийоми, форми педагогічної діяльності, що базуються на інноваційних підходах.

Рекомендовано вчителям-логопедам дошкільних навчальних закладів, вихователям, батькам.

Рак Світлана Григорівна

Логопедичний пункт відділу освіти Яготинської районної державної адміністрації

Профілактична та корекційна робота з дітьми, які мають оптико-кінестетичну дисграфію: методична розробка

Представлено матеріали для виправлення порушень писемного мовлення дітей молодшого шкільного віку. Запропонована система вправ спрямована на розвиток просторової орієнтації, зорового гнозису, уваги, пам'яті, формування операцій аналізу й синтезу, координації дрібних рухів пальців і кистей рук, подолання «дзеркальності письма».

Адресовано вчителям-логопедам, учителям початкових класів, асистентам учителів, фахівцям психолого-медико-педагогічних консультацій, батькам.

Дука Леся Василівна

Дошкільний навчальний заклад № 7 «Берізка» м. Переяслава-Хмельницького

Співпраця вчителя-логопеда й батьків для успішної корекції мовленнєвих порушень у дітей дошкільного віку: методична розробка

Представлено практичний досвід організації ефективної взаємодії вчителя-логопеда з батьками дітей, які мають порушення мовлення. Презентовано матеріали, спрямовані на вивчення ставлення батьків до мовленнєвого розвитку дітей, наочні матеріали для просвітницької роботи з батьками, систему консультацій для батьків, фрагменти майстер-класів.

Для вчителів-логопедів дошкільних навчальних закладів, вихователів і батьків.

Римаренко Тетяна Євгенівна, Пашкова Наталія Борисівна, Дем'яненко Олена Іванівна, Коновал Наталія Миколаївна Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) комбінованого типу № 26 «Струмочок» Білоцерківської міської ради Корекція мовлення та емоційно-вольової сфери старших дошкільників із ФФНМ та ЗНМ засобами арт-терапії: корекційно-розвиткова програма

У програмі втілено систему логопедичної роботи з дітьми старшого дошкільного віку із використанням арт-терапевтичних технік. Програму спрямовано на подолання порушень лексико-граматичної та фонетико-фонематичної сторони мовлення, формування психологічного та фізичного здоров'я дітей, залучення до активної пізнавальної діяльності, розвиток творчих та інтелектуальних здібностей. Рекомендовано форми діагностування усного мовлення дитини, перспективне планування діяльності протягом навчального року, зразки занять.

Рекомендовано вчителям-логопедам дошкільних навчальних закладів, вихователям.

Гончаренко Маргарита Сергіївна

Дошкільний навчальний заклад (центр розвитку дитини) «Росинка» Вишневої міської ради Києво-Святошинського району

Використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій у корекційно-виховній роботі з дітьми старшого дошкільного віку на логопедичних заняттях: методична розробка

В основі досвіду – застосування засобів інформаційно-комунікативних технологій у корекційно-виховному навчанні, індивідуалізація навчання дітей з мовленнєвими вадами. У поданій системі занять вирішення навчальних і корекційних завдань відбувається за допомогою комп'ютерної техніки, з урахуванням психофізичних особливостей дошкільників. Діти дошкільного віку переважно сприймають і засвоюють інформацію завдяки візуальним образам, тому ІКТ стали найпоширенішими і найпопулярнішими джерелами медіа-освітньої інформації.

Адресовано для використання вчителями-логопедами дошкільних навчальних закладів, вихователями, батьками.

Тарикіна Олена Михайлівна

Дитячий будинок «Центру захисту дитини» Славутицької міської ради

«Я – дитина українська»: авторська програма з виховної роботи для дітей дитячого будинку віком від 6 до 17 років

У програмі представлено цілісну систему виховної роботи дитячого будинку з питань формування самосвідомості, відповідальності, мужності, чесності, суспільної ініціативності й активності, готовності працювати на благо свого народу та Батьківщини, захищати Україну та посилювати її міжнародний авторитет.

Дібраний матеріал сприяє вихованню дітей на засадах української культури, сприяє формуванню у вихованців національного світогляду, способу мислення, характеру, моралі та інших духовно-моральних цінностей українського народу.

Рекомендовано для використання заступниками директорів дитячих будинків із виховної роботи, класними керівниками, вихователями.

Півторак Тетяна Федорівна

**Комунальний заклад Київської обласної ради
«Тарашанський навчально-реабілітаційний Центр»**

Весела абетка: дидактичний матеріал до навчального курсу української мови букварного періоду. 1 клас

У посібнику подано дидактичний матеріал з навчання грамоті дітей з розумовою відсталістю. Матеріал спрямовано на розвиток фонематичного слуху, звукової культури мовлення, збагачення словникового запасу вихованців.

Матеріали посібника укладено відповідно до послідовності вивчення букв і звуків на уроках української мови в першому класі.

Для вчителів початкових класів, логопедів спеціальних навчальних закладів.

Зубчевська Ганна Миколаївна

**Комунальний заклад Київської обласної ради
«Тарашанський навчально-реабілітаційний Центр»**

Особливості використання дидактичних ігор і вправ на уроках історії та основ правових знань для учнів із вадами розумового розвитку: методична розробка

Уміщено рекомендації щодо покращення роботи з розумово відсталими учнями на уроках історії та основ правових знань.

Труднощі в засвоєнні навчального матеріалу учнями з особливими потребами призводять до зниження їхнього інтересу до навчання. Використання дидактичних ігор стимулює до навчання, сприяє швидкому збудженню пізнавального інтересу у школярів з порушеннями інтелекту, активізує психічні процеси та підвищує рівень розумової працездатності.

Рекомендовано для вчителів і вихователів спеціальних шкіл для розумово відсталих дітей, педагогам інклюзивного навчання, батькам дітей із такими порушеннями.

Курченко Тетяна Володимирівна

**Комунальний заклад Київської обласної ради
«Тарашанський навчально-реабілітаційний Центр»**

Особливості національно-патріотичного виховання у спеціальній школі: методична розробка

Подано рекомендації щодо оптимізації національно-патріотичного виховання молодших школярів, які мають проблеми психофізичного розвитку й перебувають в умовах навчально-реабілітаційного центру. Проаналізовано досвід організації та особливості застосування різних форм і методів роботи під час проведення виховних занять у школах для дітей з порушеним інтелектом, презентовано розробки виховних занять.

Для педагогічних працівників навчально-реабілітаційних центрів, шкіл-інтернатів і дитячих будинків для розумово відсталих дітей, педагогів інклюзивного навчання, батьків дітей із такими порушенням.

Ткач Світлана Сергіївна

**Комунальний заклад Київської обласної ради
«Тарашанський навчально-реабілітаційний Центр»**

Формування навичок самообслуговування в дітей з помірною розумовою відсталістю

У збірнику методичних матеріалів представлено досвід роботи з вихованцями, які мають помірну розумову відсталість та перебувають в умовах навчально-реабілітаційного центру. Презентовано розробки виховних справ із формування навичок самообслуговування, ефективні форми і методи підготовки дітей до самостійного життя.

Рекомендовано педагогічним працівникам навчально-реабілітаційних центрів, шкіл-інтернатів і дитячих будинків.

ОШПД

Авторський колектив слухачів ОШПД

Білоцерківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 20

Білоцерківської міської ради

Упровадження інклюзивного навчання в загальноосвітні навчальні заклади для дітей з особливими освітніми потребами

У збірнику представлено розробки занять, методичні рекомендації, дидактичні матеріали педагогічних працівників, які навчають дітей за інклюзивною формою. Подано зразки внутрішньої документації загальноосвітніх навчальних закладів, що впроваджують інклюзивне навчання.

Рекомендовано педагогічним працівникам та адміністрації загальноосвітніх навчальних закладів.

Авторський колектив слухачів ОШПД

Бородянська спеціалізована школа – загальноосвітній заклад І-ІІІ ступенів №2 з поглибленим вивченням окремих предметів

Формування демократичних цінностей особистості у процесі викладання суспільствознавчих предметів: збірник матеріалів слухачів ОШПД

Перед сучасною школою сьогодні стоїть складне і відповідальне завдання – виховати високоморальне, національно свідоме покоління, патріотів своєї Батьківщини, спадкоємців і продовжувачів прогресивних національних традицій, яким притаманні гуманність і добropорядність, компетентність і волелюбність.

Обов'язковою умовою успішної реалізації цього завдання – формування демократичних цінностей особистості школяра – громадянина України – є особистіно орієнтована, побудована на засадах педагогіки співробітництва, навчальна діяльність учителя та учня на уроках історії.

У збірнику матеріалів слухачів ОШППД уміщено розробки навчальних занять та позаурочних заходів із зазначеної проблеми.

Матеріали зацікавлять учителів історії, які прагнуть демократизувати навчальний процес та впровадити у практику навчання предмета ефективні методики і технології.

Авторський колектив слухачів ОШППД

**Білоцерківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №4
Білоцерківської міської ради**

Формування духовності учнів на основі впровадження християнських цінностей (з досвіду роботи обласної школи передового педагогічного досвіду Олександра Михайловича Дроздовського): методичний посібник

У посібнику вміщено матеріали роботи обласної школи передового педагогічного досвіду з проблеми виховання в учнів духовно-моральних цінностей. Видання складається з двох частин: у теоретичній частині розглядаються психолого-педагогічні та загальнометодичні аспекти викладання курсів духовно-морального спрямування; у практичній – представлені методичні розробки занять із курсу «Біблійна історія та християнська етика».

Адресовано викладачам курсів духовно-морального спрямування, класним керівникам та всім, хто займається виховною роботою дітей і підлітків.

Авторський колектив слухачів ОШППД

**Новоолександрівський навчально-виховний комплекс
«Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дитячий садок»**

Згурівської районної ради

**Трипільська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів
Обухівського району**

Шкільний музей як центр національно-патріотичного виховання учнівської молоді: збірник матеріалів слухачів ОШППД

У посібнику представлено досвід роботи обласного опорного закладу освіти з питання національно-патріотичного виховання учнівської молоді, систему роботи шкільних музеїв.

Розкрито нові підходи до організації музейної справи в освітньому просторі, переваги музейної педагогіки як інноваційної освітньої технології, що сприяє вихованню національно свідомого громадянина, патріота своєї Вітчизни.

Презентовано авторські проекти, програми з музейної справи, методичні розробки виховних заходів, свят, музейних уроків, екскурсій.

Рекомендовано музейним працівникам, класним керівникам, вихователям, педагогам-організаторам, заступникам директорів загальноосвітніх навчальних закладів з виховної роботи.

Авторський колектив слухачів ОШППД

Білоцерківська загальноосвітня школа I-III ступенів № 4 Білоцерківської міської ради

Формування духовності учнів на основі впровадження християнських цінностей (з досвіду роботи обласної школи передового педагогічного досвіду Олександра Михайловича Дроздовського): методичний посібник

У посібнику вміщено матеріали роботи обласної школи передового педагогічного досвіду з проблеми виховання в учнів духовно-моральних цінностей. Видання складається з двох частин: у теоретичній частині розглядаються психолого-педагогічні та загальнометодичні аспекти викладання курсів духовно-морального спрямування; у практичній – представлені методичні розробки занять із курсу «Біблійна історія та християнська етика».

Призначене викладачам курсів духовно-морального спрямування, класним керівникам та всім, хто займається виховною роботою дітей і підлітків.

Авторський колектив слухачів ОШППД

Фастівський навчально-виховний комплекс «Ліцей інформаційних технологій – спеціалізована загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 9»

Фізика. 7 клас. Методичні матеріали: методичний посібник (з досвіду роботи обласної школи передового педагогічного досвіду Срібного Олександра Миколайовича)

Методичні матеріали побудовані за новими концептуальними засадами освіти в Україні.

Збірник уміщує задачі для учнів 7 класу, що сприяють формуванню навичок розв'язування фізичних задач, їх розв'язки, відповіді, коментарі.

Посібник призначений для учнів 7 класу загальноосвітніх закладів і вчителів.

Анотований каталог

**XVII обласної виставки
«ОСВІТА КИЇВЩИНИ:
ТВОРЧІ ЗДОБУТКИ, ПЕРСПЕКТИВНІ
ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ ТА ТЕХНОЛОГІЇ»**

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4830 від 14.01. 2015 р.

НАВЧАЛЬНО-ВИДАВНИЧИЙ ЦЕНТР
КВНЗ КОР «АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
м. Біла Церква, вул. Ярослава Мудрого, 37
Тел.(04463) 5-04-24, 5-04-22
E-mail: kyiv.akademy@ukr.net

**Біла Церква
2016**